

ปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้
บริษัทในเครือ : กรณีเลิกกิจการ

นางสาว ณฐพร ต่านพิชญพันธุ์

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของเอกัตศึกษาที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของเอกัตศึกษาที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of individual study in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the individual study authors' files submitted through the faculty.

หัวข้อเอกัตศึกษา ปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้
บริษัทในเครือ : กรณีเลิกกิจการ

โดย อนุรักษ์ ด้านพิษณุพันธุ์

รหัสประจำตัว 598 61727 34

หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดวิชา ภาษีอากร

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. วุฒิพงษ์ ศิริจันทร์ทรานนท์

ปีการศึกษา 2560

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ..........อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร. วุฒิพงษ์ ศิริจันทร์ทรานนท์)

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษาดับนี้ สามารถประสบความสำเร็จลุล่วงได้โดยได้รับความเมตตาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากดร. วุฒิพงษ์ ศิริจันทร์านนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาสละเวลาให้ความรู้ คำแนะนำ อันเป็นประโยชน์ กำลังใจอันมีค่า ท่านช่วยชี้แนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและแนวทางการเขียนเอกัตศึกษาแก่ผู้เขียน ตลอดจนพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งทำให้เอกัตศึกษาออกมาในรูปแบบที่สมบูรณ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณท่านคณาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมาย เศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ความรู้ความเข้าใจในด้านกฎหมาย และกระบวนการทางความคิดแก่ผู้เขียนตลอดระยะเวลาในการศึกษา รวมถึงชี้แนะแนวทาง ประเด็นปัญหา ทำให้ผู้เขียนสามารถถ้อยแถลงและนำมาใช้ในการทำเอกัตศึกษาครั้งนี้ และใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป รวมทั้งขอขอบพระคุณครอบครัว และเพื่อน ๆ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ความช่วยเหลือทุกท่านที่เป็นกำลังและเป็นแรงผลักดันให้ผู้เขียนสามารถจัดทำเอกัตศึกษาดับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกัตศึกษาดับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกท่านที่สนใจศึกษา ทั้งนี้หากเอกัตศึกษาดับนี้มีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ณัฐพร ด้านพิชญพันธุ์

บทคัดย่อ

การดำเนินธุรกิจในรูปแบบของเครือข่ายหรือกลุ่มบริษัทนั้น มักมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง เพื่อต้องการความมั่นคงของโครงสร้างภายในกลุ่มบริษัท รวมไปถึงประโยชน์ในด้านต่างๆ ที่จะได้รับด้วย ทั้งด้านการจัดการความเสี่ยงทางการเงิน และการให้ความช่วยเหลือทางการเงินกับบริษัทในเครือ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจที่มีเป้าหมายเพื่อให้ธุรกิจมีสภาพคล่อง อย่างไรก็ตามก็ดียังคงมีช่องโหว่ของกฎหมายที่ทำให้บริษัทอาศัยเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อประโยชน์ทางภาษีของกลุ่มบริษัท โดยพยายามที่จะลดภาระภาษีของกลุ่มบริษัทให้ต่ำลงหรือการหลีกเลี่ยงภาษีเกิดขึ้น

เอกสารศึกษานี้มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนภายหลังการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้ ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มทุนให้แก่กิจการของลูกหนี้เพื่อนำมาชำระหนี้การค้าและเงินให้กู้ยืมแก่บริษัทผู้ลงทุนเอง ซึ่งจากผลของการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์หลักของการปลดหนี้โดยผ่านการเพิ่มเงินลงทุนดังกล่าวนี้ไม่มี ความแตกต่างกันระหว่างหนี้การค้าและเงินให้กู้ยืม ซึ่งมีคำสั่งกรมสรรพากรกำหนดให้บริษัท ไม่สามารถรับรู้ผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเพิ่มทุนในกรณีของหนี้การค้า แต่ในกรณีของหนี้เงินให้กู้ยืม บริษัทสามารถเลือกวิธีการเพิ่มทุนให้แก่กิจการของลูกหนี้เพื่อนำเงินมาชำระหนี้เงินให้กู้ยืมแก่ตนเอง เพื่อให้บริษัทสามารถนำผลขาดทุนของเงินลงทุนดังกล่าวมารับรู้เป็นรายจ่ายทางภาษีอากรได้มากขึ้นแทนที่จะทำการปลดหนี้เงินกู้ยืมให้แก่กันโดยตรงซึ่งไม่สามารถนำมาลงเป็นรายจ่ายได้ ซึ่งถือเป็นการหลีกเลี่ยงภาษี (Tax Avoidance) อย่างหนึ่งของบริษัท โดยการวางแผนที่จะรับรู้รายจ่ายที่สูงเพื่อจะได้เสียภาษีในจำนวนที่น้อยลงได้

ดังนั้นการกำหนดแนวทางปฏิบัติที่มีความเสมอภาคกันในการรับรู้รายได้ผลขาดทุนจากการเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้การค้าและเงินให้กู้ยืมของบริษัทในเครือเดียวกัน ภายหลังการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้ โดยการเพิ่มข้อกำหนดและเงื่อนไขให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น มีความเพียงพอและน่าเชื่อถือของหลักฐานต่างๆ มีการกำหนดแผนการเงิน รวมถึงระยะเวลาในการดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องของบริษัทผู้ได้รับการลงทุนที่เหมาะสม จะช่วยทำให้กิจการปลอดการหลีกเลี่ยงภาษีอากร และรัฐบาลจะสามารถจัดเก็บภาษีเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคตได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อ.....	ข
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	3
1.5 วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	3
บทที่ 2 การเพิ่มทุนและการเลิกกิจการของบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์... 4	
2.1 การเพิ่มทุนของบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	5
2.2 การเลิกกิจการของบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	7
บทที่ 3 หลักการทางกฎหมายและหลักการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการเลิกกิจการของบริษัทจำกัด..10	
3.1 หลักทั่วไปเกี่ยวกับภาษีอากรที่ดี.....	10
3.2 หลักการตัดจำหน่ายหนี้สูญตามประมวลรัษฎากรและหลักการบันทึกบัญชี.....	13
3.3 หลักการปลดหนี้ทางภาษีอากรและหลักการบันทึกบัญชี.....	18
3.4 หลักการรับรู้ผลขาดทุนจากเงินลงทุนและหลักการบันทึกบัญชี.....	20
บทที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการปรับปรุงหลักเกณฑ์ของกฎหมายภาษีเกี่ยวกับการ ตัดมูลค่าหุ้นเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้.....25	
4.1 ความสอดคล้องกับหลักความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีตามหลักการภาษีที่ดี.....	25
4.2 ประเด็นการรับรู้รายจ่ายทางภาษีเงินได้นิติบุคคลของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการลง รายจ่ายในการปลดหนี้ของกิจการ.....	26
4.3 ข้อพิจารณาในแนวทางปฏิบัติในการรับรู้รายจ่ายผลขาดทุนของเงินลงทุนจากการเพิ่มทุน ที่ไม่ได้รับคืนจากการเลิกกิจการของลูกหนี้.....	33

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	34
5.1 บทสรุป	34
5.2 ข้อเสนอแนะ	36
บรรณานุกรม	38
ภาคผนวก	39

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 : การเพิ่มทุนของบริษัทจำกัด.....	7
แผนภาพที่ 2 : ขั้นตอนการเลิกบริษัทจำกัดและการชำระบัญชี	9
แผนภาพที่ 3 : หลักการบริหารภาษีอากร	10
แผนภาพที่ 4 : ความแตกต่างของการวางแผนภาษีอากร การหลีกเลี่ยง และการหนีภาษีอากร.....	12
แผนภาพที่ 5 : หลักเกณฑ์การจำหน่ายหนี้สูญ	15
แผนภาพที่ 6 : การปลดหนี้ให้กับบริษัทจำกัด	19
แผนภาพที่ 7 : การรับรู้รายได้ผลขาดทุนจากเงินลงทุน (1).....	21
แผนภาพที่ 8 : การรับรู้รายได้ผลขาดทุนจากเงินลงทุน (2).....	22
แผนภาพที่ 9 : การรับรู้ผลขาดทุนจากการขายหุ้น	23
แผนภาพที่ 10 : การรับรู้รายได้ผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืน จากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้การค้า	26
แผนภาพที่ 11 : การรับรู้รายได้ผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืน จากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืม	29

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 : ตัวอย่างการเพิ่มทุนของบริษัทจำกัด	6
ตารางที่ 2 : สรุปความแตกต่างของแต่ละแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปลดหนี้	31

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาวะทางสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดการพัฒนาด้านต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดความหลากหลายทางธุรกิจเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อสภาพความต้องการของสังคมและส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงนี้ก็อาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจบางประเภทซึ่งทำให้ไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้เช่นกัน จากข้อมูลพบว่าจำนวนของกิจการที่มีการจดทะเบียนเลิกกิจการที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ในช่วงปี 2560 จำนวน 21,444 ราย ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2559 ถึงร้อยละ 2¹ โดยสาเหตุเกิดจากปัจจัยทั้งภายนอกและภายใน เช่น ในช่วงเวลาที่ประเทศไทยกำลังอยู่ในสภาวะการเมืองที่ไม่ปกติจากสถานการณ์การเมืองภายใน ความต้องการของสินค้าหรือบริการไม่ได้รับความนิยมนหรือมีความต้องการในตลาดลดน้อยลง ธุรกิจขาดสภาพคล่อง มีคู่แข่งเพิ่มมากขึ้น หรืออาจเกิดจากความล้มเหลวในการบริหารงานของผู้บริหารเองจนทำให้กิจการไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปและจำเป็นต้องเลิกกิจการในที่สุด หรืออาจมีเหตุตามกฎหมายกำหนดให้ต้องเลิกกิจการก็ตาม

โดยปกติการที่กิจการหนึ่งเข้าไปลงทุนในอีกกิจการหนึ่ง ก็เพื่อหวังส่วนแบ่งเงินกำไรจากการลงทุน แต่หากกิจการที่เข้าไปลงทุนนั้นประสบปัญหาหรือภาวะขาดทุน ก็จะส่งผลกระทบต่อเงินลงทุนดังกล่าวด้วย ดังนั้นในกรณีที่กิจการหนึ่งซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นหลักในกิจการที่ประสบปัญหาในการดำเนินงานก็มักจะให้ความช่วยเหลือกัน ทั้งในรูปแบบต่างๆ เช่น การเลื่อนระยะเวลาในการชำระหนี้การค้า หรือการให้กู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้หมุนเวียนในกิจการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มบริษัทในเครือเดียวกัน

ตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.135/2551 และ ป.145/2557 กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรู้รายจ่ายผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนภายหลังการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้ ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มทุนให้แก่กิจการของลูกหนี้เพื่อนำมาชำระหนี้ให้กับบริษัทผู้ลงทุนเอง ว่าไม่สามารถนำมาลงเป็นรายจ่ายในทางภาษีอากรได้นั้นกำหนดไว้เฉพาะหนี้ที่เกิดจากประกอบกิจการหรือหนี้การค้า แต่ไม่ครอบคลุมหนี้ประเภทอื่น เช่น หนี้ที่เกิดจากเงินให้กู้ยืมระหว่างกัน

---

¹ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. 2561. ข้อมูลการจดทะเบียนนิติบุคคล ปี พ.ศ.2560. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.dbd.go.th/download/document_file/Statistic/2560/H26/H26_2017.pdf [29 มกราคม 2561]

งานวิจัยฉบับนี้จึงทำการศึกษาถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นของความแตกต่างในการรับรู้รายจ่ายทางภาษีอากรจากผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนภายหลังการเลิกกิจการของลูกหนี้ดังกล่าวข้างต้น โดยเปรียบเทียบระหว่างหนี้ที่เกิดจากการค้าและหนี้เงินให้กู้ยืมของบริษัทในเครือเดียวกัน เพื่อเสนอแนวทางการการปรับปรุงและพัฒนาหลักเกณฑ์ของกฎหมายภาษีประเทศไทยให้มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษี ซึ่งจะเสนอรายละเอียดในงานวิจัยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงประเด็นปัญหาของการรับรู้รายจ่ายทางภาษีอากรจากผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้การค้าและเงินให้กู้ยืมของบริษัทในเครือเดียวกัน ภายหลังจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้

1.2.2 เพื่อศึกษาผลกระทบของการรับรู้รายจ่ายทางภาษีอากรจากผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้การค้าและเงินให้กู้ยืมของบริษัทในเครือเดียวกัน ภายหลังจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้

1.2.3 เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางการการปรับปรุงและพัฒนาหลักเกณฑ์ของกฎหมายภาษีประเทศไทย ให้มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษี

1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

การเพิ่มทุนให้แก่บริษัทลูกหนี้เพื่อนำไปชำระคืนหนี้การค้าและเงินให้กู้ยืมจากบริษัทผู้ลงทุนเองนั้นมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกัน ซึ่งทำให้เกิดผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนภายหลังการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้ แต่กิจการผู้ลงทุนสามารถนำผลขาดทุนของเงินลงทุนกล่าวมารับรู้รายจ่ายทางภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ในกรณีของการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้เงินให้กู้ยืม ซึ่งถือเป็นการหลีกเลี่ยงภาษีอากร ดังนั้นจึงไม่ควรรับรู้ผลขาดทุนจากการเพิ่มทุนดังกล่าวเป็นรายจ่ายทางภาษีอากร เช่นเดียวกับกรณีของการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้การค้าตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.135/2551 และ ป.145/2557

1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

เอกัตศึกษานี้มุ่งศึกษาประเด็นปัญหาของการรับรู้รายจ่ายทางภาษีอากรจากผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้การค้าและเงินให้กู้ยืมของบริษัทในเครือเดียวกัน โดยศึกษาตัวบทกฎหมาย เอกสารตำรา คำสั่งกรมสรรพากร ข้อหาหรือต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากเว็บไซต์ของประเทศไทย

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ใช้วิธีการในลักษณะของการวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากเอกสารทางกฎหมาย เอกสารหรือตำราทางวิชาการ งานวิจัยวิทยานิพนธ์ บทความ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในประเทศเกี่ยวกับการเพิ่มทุนของกิจการ การเลิกกิจการ และการชำระบัญชี เพื่อทราบความเป็นมาของเรื่องที่วิจัยนำมาวิเคราะห์หาแนวทางหรือหลักเกณฑ์ในการแก้ปัญหา สรุปและเสนอแนะความเห็น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1.6.1 เพื่อให้ทราบถึงประเด็นปัญหาและผลกระทบของการรับรู้รายจ่ายทางภาษีอากรจากผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้การค้าและเงินให้กู้ยืมของบริษัทในเครือเดียวกัน ภายหลังจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้

1.6.2 เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาหลักเกณฑ์ของกฎหมายภาษีประเทศไทย ให้มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษี

บทที่ 2

การเพิ่มทุนและการเลิกกิจการของบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

บริษัทจำกัด²เป็นรูปแบบหนึ่งของการดำเนินธุรกิจการค้า ซึ่งส่วนใหญ่มักนิยมจัดตั้งธุรกิจในรูปแบบนี้เนื่องจากสามารถระดมทุนและขยายธุรกิจได้ง่ายกว่า ซึ่งการขยายธุรกิจที่มากขึ้นส่งผลให้เกิดการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจที่เรียกว่า “บริษัทในเครือเดียวกัน³” เกิดขึ้น เป็นความสัมพันธ์ระหว่างกันของบริษัทจำกัดตั้งแต่ 2 นิติบุคคลขึ้นไปโดยมีจำนวนผู้ถือหุ้นหรือจำนวนกรรมการเกินกึ่งหนึ่งของนิติบุคคลหนึ่งเข้ามาถือหุ้นหรือเป็นกรรมการเกินจำนวนกึ่งหนึ่งของอีกนิติบุคคลหนึ่ง หรือนิติบุคคลหนึ่งถือหุ้นเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นของอีกนิติบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสริมประสิทธิภาพในการแสวงหากำไรและความมั่งคั่ง สามารถจัดการความเสี่ยงต่างๆ จากการอาศัยโครงสร้างทางธุรกิจ อย่างไรก็ตาม บริษัทจำกัดคงต้องดำเนินกิจการอยู่ภายใต้กรอบข้อบังคับของกฎหมายและการควบคุมมากกว่าธุรกิจแบบอื่น เช่น การเพิ่มทุนของบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (2.1) และการเลิกกิจการของบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (2.2)

² มาตรา 1096 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ป.พ.พ.) “อันว่าบริษัทจำกัดนั้น คือบริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่าๆ กัน โดยมีผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ”

³ มาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร “บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในเครือเดียวกัน” หมายความว่า บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตั้งแต่สองนิติบุคคลขึ้นไปซึ่งมีความสัมพันธ์กันในลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนเกินกว่ากึ่งจำนวนผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนในนิติบุคคลหนึ่ง เป็นผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนเกินกว่ากึ่งจำนวนผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนในอีกนิติบุคคลหนึ่ง
- (2) ผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนในนิติบุคคลหนึ่งมีมูลค่าเกินกว่าร้อยละห้าสิบของทุนทั้งหมดถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนในอีกนิติบุคคลหนึ่งมีมูลค่าเกินกว่าร้อยละห้าสิบของทุนทั้งหมด
- (3) นิติบุคคลหนึ่งถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนในอีกนิติบุคคลหนึ่งเกินกว่าร้อยละห้าสิบของทุนทั้งหมด หรือ
- (4) บุคคลเกินกว่ากึ่งจำนวนกรรมการหรือผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งมีอำนาจจัดการในนิติบุคคลหนึ่ง เป็นกรรมการหรือเป็นผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งมีอำนาจจัดการในอีกนิติบุคคลหนึ่ง”

2.1 การเพิ่มทุนของบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การเพิ่มทุน (Capital Increase) เป็นวิธีการบริหารงานของบริษัทรูปแบบหนึ่งในการจัดหาแหล่งเงินทุนโดยการระดมเงินทุนเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งวัตถุประสงค์ของการเพิ่มทุนของแต่ละบริษัทนั้นมีความแตกต่างกัน เช่น การเพิ่มทุนเพื่อนำไปใช้ขยายกิจการ เพื่อนำไปใช้คืนหนี้การค้า หนี้เงินกู้ยืม และนำไปล้างขาดทุนสะสมเพื่อให้บริษัทมีกำไรและสามารถจ่ายเงินปันผลได้ในอนาคต⁴

หลักเกณฑ์ในการเพิ่มทุนของบริษัท⁵ คือ การที่บริษัทออกหุ้นใหม่หรือที่เรียกว่า “หุ้นเพิ่มทุน” ตามมติพิเศษของที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทจำกัดเพิ่มเติมจากหุ้นเดิมที่มีอยู่แล้ว และทำการเสนอขายให้กับผู้ที่สนใจ เช่น ผู้ถือหุ้นเดิม ผู้ลงทุนสถาบันการเงินหรือผู้ลงทุนทั่วไป โดยรับชำระด้วยเงินสด ซึ่งสิทธิประโยชน์ของหุ้นเพิ่มทุนนี้จะคงเดิมเหมือนกับหุ้นเดิมทุกประการ และในการเพิ่มทุนจะต้องดำเนินการจดทะเบียนเพิ่มทุนจากที่ได้จดทะเบียนไว้เดิมมาเป็นจำนวนใหม่ที่เพิ่มขึ้นโดยมูลค่าของหุ้นเท่าเดิมตามที่จดทะเบียนไว้ครั้งแรก

⁴ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. บริษัทเพิ่มทุน...นักลงทุนต้องทำอะไร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.set.or.th/set/education/html.do?name=decode_strategy_invest_29&innerMenuId=19 [2 กุมภาพันธ์ 2561]

⁵ มาตรา 1220 แห่ง ป.พ.พ. “บริษัทจำกัดอาจเพิ่มทุนของบริษัทขึ้นได้ด้วยออกหุ้นใหม่โดยมติพิเศษของที่ประชุมผู้ถือหุ้น”
มาตรา 1221 แห่ง ป.พ.พ. “บริษัทจำกัดจะออกหุ้นใหม่ให้เหมือนหนึ่งว่าได้ใช้เต็มค่าแล้ว หรือได้ใช้แต่บางส่วนแล้วด้วยอย่างอื่นนอกจากให้ใช้เป็นตัวเงินนั้นไม่ได้ เว้นแต่จะทำตามมติพิเศษของที่ประชุมผู้ถือหุ้น”

มาตรา 1222 แห่ง ป.พ.พ. “บรรดาหุ้นที่ออกใหม่นั้น ต้องเสนอให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหลาย ตามส่วนจำนวนหุ้นซึ่งเขาถืออยู่ค่าเสนอเช่นนี้ ต้องทำเป็นหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ถือหุ้นทุก ๆ คนระบุ จำนวนหุ้นให้ทราบว่ามีที่ซื้อได้กี่หุ้น และให้กำหนดวันว่าถ้าพ้นวัน นั้นไปมิได้มีค่าสนองมาแล้วจะถือว่าเป็นอันไม่รับซื้อ เมื่อวันที่กำหนดล่วงไปแล้วก็ตี หรือผู้ถือหุ้นได้บอกมาว่าไม่รับซื้อหุ้น นั้นก็ตี กรรมการจะเอาหุ้นเช่นนั้นขายให้แก่ผู้ถือหุ้นคนอื่นหรือจะรับซื้อไว้เองก็ได้”

มาตรา 1223 แห่ง ป.พ.พ. “หนังสือบอกกล่าวที่เสนอให้ผู้ถือหุ้นซื้อหุ้นใหม่นั้น ต้องลง วัน เดือน ปี และลายมือชื่อของกรรมการ”

มาตรา 1228 แห่ง ป.พ.พ. “มติพิเศษซึ่งอนุญาตให้เพิ่มทุนหรือลดทุนนั้นบริษัทต้องจดทะเบียนภายใน 14 วัน นับแต่วันที่ได้ลงมตินั้น”

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการเพิ่มทุนของบริษัทจำกัด⁶

	ก่อนการเพิ่มทุน		หลังการเพิ่มทุน	
	หุ้นเดิม	หุ้นเดิม	หุ้นเพิ่มทุน	หุ้นใหม่
จำนวนหุ้น	10,000	10,000	10,000	20,000
มูลค่าหุ้น (บาทต่อหุ้น)	100	100	100	100
จำนวนเงิน (บาท)	1,000,000	1,000,000	1,000,000	2,000,000

บริษัททำการเพิ่มทุนโดยการออกหุ้นเพิ่มทุนจำนวน 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาทเท่ามูลค่าหุ้นเดิม และเมื่อบริษัทเรียกเก็บเงินจากผู้ถือหุ้นหรือนำหุ้นที่ออกใหม่ขายให้กับนักลงทุนภายนอกก็จะทำให้บริษัทได้เงินทุนเพิ่มขึ้นจำนวน 1,000,000 บาท

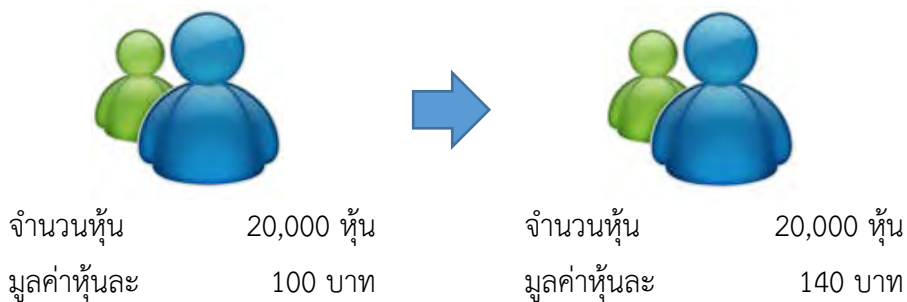
นอกจากนี้บริษัทสามารถแสดงเงินทุนที่เพิ่มขึ้นได้โดยวิธีอื่น เช่น การที่บริษัทมีกำไรมากจึงทำการแปลงสภาพของเงินกำไรหรือเงินอื่นที่กั้นไว้จากกำไร (เงินสำรองต่างๆ) มาเพิ่มเป็นเงินทุนให้ผู้ถือ หรือการหุ้นออกหุ้นปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นก็จะทำให้บริษัทแสดงเงินทุนที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน แต่การเพิ่มทุนในลักษณะนี้จะถือว่าเงินเพิ่มทุนเป็นเงินได้ของผู้ถือหุ้น ตามมาตรา 40(4)(จ) แห่งประมวลรัษฎากร⁷

ตัวอย่าง บริษัทขอจดทะเบียนเพิ่มทุน 800,000 บาท โดยตั้งจากกำไรหรือเงินที่กั้นไว้รวมกันจำนวน 800,000 บาท ให้กับผู้ถือหุ้นเดิมโดยไม่ต้องมีการชำระค่าหุ้นตามสัดส่วนหุ้นที่มีอยู่เดิม เป็นการเพิ่มมูลค่าหุ้นละ $800,000/20,000 = 40$ บาทต่อหุ้น

ทุนจดทะเบียน		งบดุล (บาท)	
จำนวนหุ้น	20,000	กำไรสุทธิ	500,000
มูลค่าหุ้น (บาทต่อหุ้น)	100	เงินสำรอง	300,000
จำนวนเงิน (บาท)	2,000,000	กำไรหรือเงินที่กั้นไว้รวมกัน	800,000

⁶ พิณิจ ทิพย์มณี, *หุ้นส่วนและบริษัท*, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2558), หน้า 261

⁷ ไพจิตร โรจนวานิช, ชุมพร เสนไสย และสาโรช ทองประคำ, *คำอธิบายประมวลรัษฎากร* (กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ็น วาย ซี แมนเนจเม้นท์ จำกัด, 2553), หน้า 1-047

แผนภาพที่ 1 การเพิ่มทุนของบริษัทจำกัด

ดังนั้นเงินเพิ่มทุนหุ้นละ 40 บาท ถือเป็นเงินได้พึงประเมินของผู้ถือหุ้นที่ต้องนำไปเสียภาษี แม้จะไม่ได้รับเงินได้เป็นเงินสดก็ตาม

2.2 การเลิกกิจการของบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การเลิกบริษัท (Dissolution) หมายถึง การสิ้นสภาพนิติบุคคลอย่างเป็นทางการ โดยเป็นการสิ้นสุดการได้รับอนุญาตให้เป็นบริษัทจำกัดและยุติความมีสภาพนิติบุคคล ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของบริษัทเป็นครั้งสุดท้าย อย่างไรก็ตาม บริษัทจะถือว่าเลิกอย่างเด็ดขาดก็ต่อเมื่อสภาพนิติบุคคลสิ้นไปอย่างสมบูรณ์ ตราสารจัดตั้งบริษัทหมดสภาพบังคับ กิจการของบริษัทได้ทำการชำระบัญชี และการนำสินทรัพย์ทั้งสิ้นของบริษัทที่มีอยู่ออกจำหน่ายเป็นเงินสดและได้นำมาชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้และจ่ายคืนให้กับผู้ถือหุ้นเรียบร้อยแล้ว

2.2.1 สาเหตุของการเลิกบริษัทจำกัด

การเลิกบริษัทจำกัดมีสาเหตุหลักสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

2.2.1.1 เลิกบริษัทโดยผลของกฎหมาย⁸ ได้แก่

(1) ข้อบังคับบริษัทกำหนดกรณีที่จะเลิกไว้ เช่น บริษัท ก อยู่ต่างประเทศ ได้เข้ามาตั้งบริษัท ข ในประเทศไทยเพื่อขายสินค้าของบริษัท ก โดยบริษัท ข มีข้อบังคับกำหนดว่า เมื่อบริษัท ก เลิกกิจการ ให้บริษัท ข เลิกกิจการด้วย

(2) เลิกตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ เช่น บริษัทตั้งขึ้นมีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน 5 ปี ซึ่งถึงระยะเวลาในการจดทะเบียนบริษัท

(3) เลิกภายหลังการทำกิจการเสร็จสิ้นตามวัตถุประสงค์เฉพาะที่จัดตั้งบริษัทขึ้น

(4) บริษัทล้มละลาย

⁸ ตามมาตรา 1236 แห่ง ป.พ.พ.

2.2.1.2 เลิกบริษัทโดยความประสงค์ของผู้ถือหุ้น⁹

เนื่องจากการเลิกบริษัทเป็นเรื่องสำคัญและกระทบต่อผู้ถือหุ้นโดยตรง ดังนั้นหากผู้ถือหุ้นมีความประสงค์เพื่อเลิกบริษัท กฎหมายจึงบังคับว่าจะตกลงเลิกบริษัทได้ก็ต่อเมื่อที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นมีมติพิเศษให้เลิก¹⁰

2.2.1.3 เลิกบริษัทโดยคำสั่งของศาล¹¹ ได้แก่

- (1) มีการทำผิดในการยื่นรายงานประชุมจัดตั้งบริษัท หรือทำผิดในการประชุมจัดตั้งบริษัทสำหรับบริษัทที่เพิ่งจดทะเบียนใหม่
- (2) บริษัทไม่เริ่มประกอบกิจการภายในระยะเวลา 1 ปีนับแต่วันที่จดทะเบียน หรือหยุดทำการถึง 1 ปีเต็ม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัทไม่ได้สนใจจะดำเนินกิจการต่อไป
- (3) การดำเนินการค้าของบริษัทมีแต่จะขาดทุนอย่างเดียว และไม่มีทางจะฟื้นตัวได้ ซึ่งจะส่งผลเสียหายแก่ผู้ถือหุ้นและเจ้าหน้าที่ของบริษัท
- (4) จำนวนผู้ถือหุ้นเหลือไม่ถึง 3 คน ตามที่กฎหมายกำหนด

2.2.2 ขั้นตอนการเลิกบริษัทจำกัดและการชำระบัญชี

การเลิกบริษัทจำกัด ไม่ว่าจะเกิดจากเหตุโดยผลของกฎหมาย ตามความประสงค์ของผู้ถือหุ้นหรือคำสั่งของศาล ไม่ได้มีผลทำให้บริษัทจำกัดสิ้นสภาพนิติบุคคลในทันทีแต่บริษัทจำกัดจะยังมีสภาพนิติบุคคลจนกว่าจะมีการชำระบัญชี¹² แต่จะประกอบกิจกรรมอย่างอื่น เป็นเจ้าของทรัพย์สิน จำหน่ายจ่ายโอน ทำสัญญา หรือใช้สิทธิตามที่ให้ไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิหรือข้อบังคับของบริษัทจำกัด เพื่อดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์ที่จัดตั้งขึ้นต่อไปไม่ได้ และกรรมการของบริษัทจำกัดจะหมดอำนาจในการบริหารงานของบริษัทจำกัดต่อไป โดยจะต้องมีการแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี¹³ โดยมีอำนาจ

⁹ เรื่องเดียวกัน

¹⁰ การลงมติพิเศษ ใช้จำนวนคะแนนเสียงข้างมากซึ่งไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นที่ประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

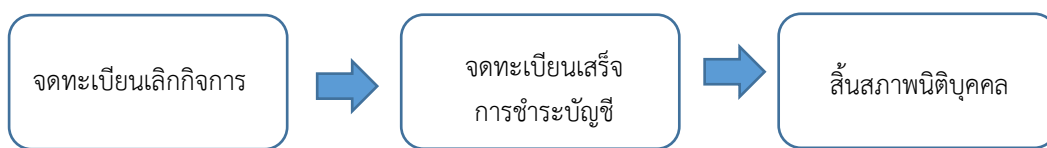
¹¹ ตามมาตรา 1237 แห่ง ป.พ.พ.

¹² มาตรา 1249 แห่ง ป.พ.พ. “ห้างหุ้นส่วนก็ดี บริษัทก็ดี แม้จะได้เลิกกันแล้วก็ให้พึงถือว่ายังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี”

¹³ ...หากข้อบังคับของบริษัทไม่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น กรรมการทุกคนของบริษัทต้องเป็นผู้ชำระบัญชีโดยผลของกฎหมาย แต่ถ้าหากผู้ชำระบัญชีมีหลายคน ผู้ชำระบัญชีทุกคนต้องกระทำการร่วมกัน เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่หรือศาลจะได้กำหนดอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ในกรณีที่บริษัทไม่ได้กำหนดข้อบังคับในเรื่องการตั้งผู้ชำระบัญชีไว้ หากบริษัทประสงค์จะตั้งกรรมการบางคน หรือกรรมการคนใดคนหนึ่ง หรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่กรรมการของบริษัท

ในการดำเนินการจดทะเบียนเลิกบริษัทจำกัด ชำระสะสงบัญชีของบริษัทจำกัด และจดทะเบียนเสร็จ การชำระบัญชี¹⁴ ซึ่งสรุปเป็นรูปขั้นตอนดังนี้

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการเลิกบริษัทจำกัดและการชำระบัญชี

ผู้มีหน้าที่ชำระบัญชีจะต้องชำระสะสงทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัท โดยการนำทรัพย์สินที่มีอยู่ออกจำหน่าย การเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ การจ่ายชำระหนี้สินและค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี ก่อนการคืนทุนเพื่อแบ่งกำไรและทรัพย์สินที่เหลือให้กับผู้ถือหุ้นตามสัดส่วนที่ถือหุ้นหรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ¹⁵ ซึ่งในขั้นตอนการชำระสะสงทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัทจำกัดนี้ ยังคงมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เอื้ออำนวยให้บริษัทใช้เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อผลประโยชน์ทางภาษีอากรแก่กลุ่มบริษัทในเครือเดียวกัน เช่น การรับรู้รายจ่ายทางภาษีอากรของผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนจากบริษัทลูกหนี้ เนื่องจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้เงินให้กู้ยืม ในการคำนวณกำไรสุทธิของกิจการ เป็นต้น

เป็นผู้ชำระบัญชี จะต้องให้ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นของบริษัทมีมติตั้งผู้ชำระบัญชีหรือกำหนดอำนาจของผู้ชำระบัญชี จากคำแนะนำในการจดทะเบียนเลิกและเสร็จการชำระบัญชีบริษัทจำกัด กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

¹⁴ มาตรา 1259 แห่ง ป.พ.พ. “ผู้ชำระบัญชีทั้งหลายย่อมมีอำนาจดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ (1) แก่ต่างว่าต่างในนามของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทในอรรถคดีพิพาทอันเป็นแพ่งหรืออาญาทั้งปวง และทำประนีประนอมยอมความ (2) ดำเนินกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามแต่จำเป็น เพื่อการชำระสะสงกิจการให้เสร็จไปด้วยดี (3) ขายทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท (4) ทำการอย่างอื่น ๆ ตามแต่จำเป็น เพื่อชำระบัญชีให้เสร็จไปด้วยดี”

¹⁵ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. การชำระบัญชีและการจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีของบริษัท. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.dbd.go.th/download/downloads/03_boj/intro_step_bj_liquidate.pdf [4 กุมภาพันธ์ 2561]

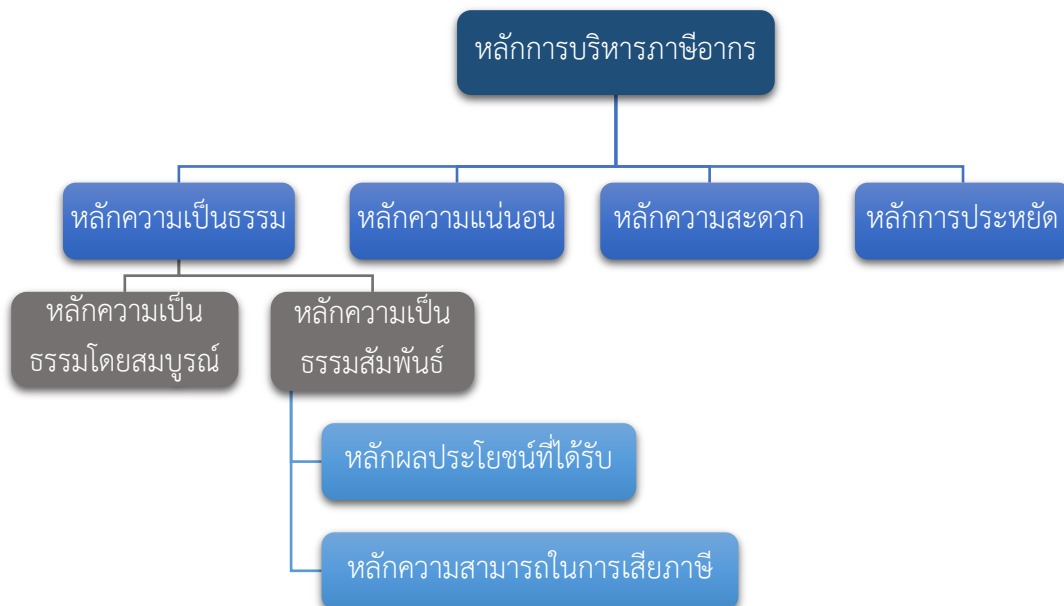
บทที่ 3

หลักการทางกฎหมายและหลักการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการเลิกกิจการของบริษัทจำกัด

ภาษีอากรเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของรัฐบาลที่ถูกนำมาใช้เพื่อพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านสาธารณะประโยชน์ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และเป้าหมายอื่นๆ ดังนั้นจึงต้องมีการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรให้สอดคล้องตามหลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี (3.1) สำหรับบริษัทที่ต้องการเลิกกิจการจะต้องมีการพิจารณาถึงหลักการทางกฎหมายและหลักการบันทึกบัญชีที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการเลิกกิจการ เนื่องจากยังมีความแตกต่างกันในการรับรู้รายการในบางกรณี เช่น หลักการตัดจำหน่ายหนี้สูญตามประมวลรัษฎากรและหลักการบันทึกบัญชี (3.2) หลักการปลดหนี้เงินกู้ยืมระหว่างกันและหลักการบันทึกบัญชี (3.3) และหลักการรับรู้ผลขาดทุนจากเงินลงทุนและหลักการบันทึกบัญชี (3.4)

3.1 หลักทั่วไปเกี่ยวกับภาษีอากรที่ดี

หลักการบริหารภาษีที่ดีของ Adam Smith¹⁶ นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ ซึ่งได้ถูกกล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง The Wealth of Nations ถือเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานของการจัดเก็บภาษีอากรซึ่งเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติกันโดยทั่วไปมีสาระสำคัญของหลักการ 4 ประการ คือ

แผนภาพที่ 3 หลักการบริหารภาษีอากร

¹⁶ ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, กฎหมายภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ที.เค.เอส.สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2556), หน้า 54-55

(1) หลักความเป็นธรรม (Equity)

การจัดเก็บภาษีอย่างยุติธรรมจะต้องมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่แสดงความสามารถของผู้เสียภาษีสวมถึงหลักเกณฑ์ในการวัดความสามารถต้องเป็นที่ยอมรับและบังคับได้โดยทั่วกัน ซึ่งหลักภาษีอากรที่ดีต้องสร้างความเป็นธรรมกับผู้เสียภาษีอากรทุกคนและกับรัฐผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษีด้วย

หลักความเป็นธรรมพิจารณาจากการจัดเก็บภาษี โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 หลักความเป็นธรรมสมบูรณ์ (Principle of absolute equity) เป็นระบบภาษีอากรที่ผู้เสียภาษีทุกคนต้องเสียภาษีคนละเท่าๆ กัน โดยไม่คำนึงถึงรายได้ ฐานะหรือสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละบุคคล แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้วฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียภาษีแต่ละคนไม่เท่ากันจึงทำให้ในทางปฏิบัติผู้เสียภาษีบางรายอาจไม่มีความสามารถในการเสียภาษีเช่นนี้ได้

1.2 หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ (Modified equity principle) ซึ่งจะพิจารณาจากจำนวนภาษีที่ผู้เสียภาษีอากรแต่ละรายเสียไปเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับจากรัฐ (The Benefit Principle) ดังนั้นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากรัฐมากควรต้องเสียภาษีมาก หรือความสามารถในการเสียภาษี (The ability to pay principle) เป็นการวัดความเสมอภาคในการเสียภาษีโดยการใช้การเสียสละความพึงพอใจของผู้เสียภาษี (sacrifice of utility) ของผู้เสียภาษีเป็นเครื่องวัด เช่น การวัดจากทรัพย์สิน รายได้หรือการใช้จ่ายของแต่ละบุคคลเป็นเกณฑ์กำหนดจำนวนภาษีที่ต้องเสีย

2) หลักความแน่นอน (Certainty)

ภาษีที่จัดเก็บต้องมีความชัดเจนและแน่นอน ไม่ว่าจะพื้นฐานภาษี ขั้นตอนการประเมินภาษี วิธีการจัดเก็บภาษี ซึ่งต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลโดยไม่เป็นไปตามความต้องการของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เช่น การบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีการคำนวณภาษีที่ผู้เสียภาษีสามารถคำนวณเองได้ รวมถึงเวลาในการชำระภาษี วิธีการชำระภาษี และสถานที่ชำระภาษีจะต้องถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนแน่นอน

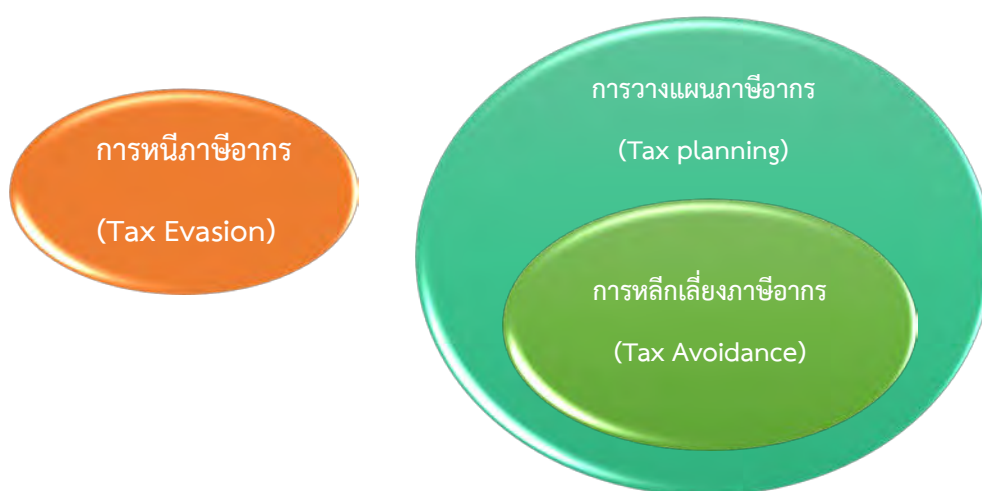
3) หลักความสะดวก (Convenience)

ภาษีอากรที่ดีควรต้องเรียกเก็บตรงตามเวลา ช่วงเวลาที่ผู้เสียภาษีมีความสะดวกที่จะชำระภาษี สถานที่จัดเก็บต้องมีความสะดวก ทั้งต่อการเดินทางและช่องทางการชำระภาษีจะต้องทำให้ผู้เสียภาษีและเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับความสะดวกในการจัดเก็บมากที่สุด

4) หลักความประหยัด (Economy)

ในการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรควรมีการพิจารณาค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บให้น้อยที่สุด ทั้งส่วนของผู้จัดเก็บภาษีและผู้เสียภาษี เพื่อให้ภาษีที่ถูกจัดเก็บเป็นรายได้ของประเทศมีจำนวนใกล้เคียงกับจำนวนภาษีที่ผู้เสียภาษีได้ชำระให้แก่รัฐและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบภาษีให้มากที่สุด

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรอาจพิจารณาการวางแผนภาษีอากร (Tax planning) เพื่อให้เสียภาษีน้อยลงได้ หรือหากการเสียภาษีอากรไม่เป็นที่ยอมรับและไม่เป็นธรรมตามหลักการบริหารภาษีที่ดีข้างต้น อาจทำให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่มีความสนใจในการเสียภาษี และเกิดการหลีกเลี่ยงภาษีอากร (Tax Avoidance) หรือหนีภาษีอากรได้ (Tax evasion)

แผนภาพที่ 4 ความแตกต่างของการวางแผนภาษีอากร การหลีกเลี่ยง และการหนีภาษีอากร

การวางแผนภาษีอากร (Tax planning)¹⁷ หมายถึง การเตรียมการเพื่อเสียภาษีให้ถูกต้องครบถ้วนและประหยัดโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นการทำให้ไม่ต้องเสียภาษีหรือเสียภาษีน้อยที่สุดโดยใช้วิธีการที่ไม่ผิดกฎหมาย (Legal Means) ซึ่งเป็นการช่วยลดต้นทุนการดำเนินกิจการโดยการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร และเป็นการป้องกันการเสียภาษีอากรที่ผิดพลาดอีกด้วย

การหลีกเลี่ยงภาษีอากร (Tax Avoidance)¹⁸ หมายถึง การที่ผู้เสียภาษีอากรใช้วิธีการที่ไม่ผิดกฎหมายเพื่อทำให้ไม่ต้องเสียภาษีหรือเสียภาษีน้อยลง โดยการใช้ช่องโหว่ของกฎหมาย (Loophole) ความคลุมเครือ (Ambiguity) หรือจุดบกพร่อง (Defection) ของกฎหมาย เพื่อทำให้ไม่ต้องเสียภาษีหรือเสียภาษีน้อยลง ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนภาษีอากร เช่น การที่ผู้อยู่ในประเทศไทย

¹⁷ ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม, คำสอนวิชากฎหมายภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 11, (กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2559), หน้า 789-790

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 792-793

ไม่โอนเงินที่ได้รับจากการทำงานในต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยในปีเดียวกับที่ได้รับเงินนั้น แต่โอนเข้ามาในปีอื่น เพื่อให้ไม่ต้องเสียภาษี

การหนีภาษี (Tax Evasion หรือ Tax Dogging)¹⁹ หมายถึง การที่ผู้เสียภาษีใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย (Illegal Means) หรือฉ้อฉล (Fraud) เพื่อที่จะไม่ต้องเสียภาษีหรือเสียภาษีน้อยลง ซึ่งมีโทษทั้งทางอาญาและทางแพ่ง เช่น ผู้เสียภาษีมีเงินได้ที่จะต้องยื่นรายการและเสียภาษี แต่จงใจที่จะไม่ยื่นรายการเพื่อเสียภาษี หรือยื่นรายการแต่แสดงจำนวนเงินได้ต่ำกว่าความเป็นจริงหรือแสดงตัวเลขค่าใช้จ่ายสูงกว่าความเป็นจริงเพื่อที่จะได้เสียภาษีน้อยลง ซึ่งการกระทำเช่นนี้ไม่ถือว่าเป็นการวางแผนภาษี

3.2 หลักการตัดจำหน่ายหนี้สูญตามประมวลรัษฎากรและหลักการบันทึกบัญชี

การขายสินค้าหรือให้บริการโดยทั่วไปมีการเรียกชำระเงินอยู่ 2 วิธี คือ การรับชำระเป็นเงินสด และการรับชำระเป็นเงินเชื่อ ซึ่งในกรณีของการรับชำระเป็นเงินเชื่อจากลูกค้าการค้า²⁰อาจทำให้บริษัทจำกัดประสบปัญหาเกี่ยวกับการเรียกเก็บหนี้ที่ค้างชำระค่างาน ซึ่งหากลูกหนี้การค้าดังกล่าวไม่สามารถนำเงินมาชำระหนี้ที่ค้างกับบริษัทจำกัดได้ บริษัทจำกัดจะต้องนำบัญชีลูกหนี้การค้ามาตัดออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญ²¹ อย่างไรก็ตาม การตัดจำหน่ายหนี้สูญมีความแตกต่างกันระหว่างหลักการทางกฎหมายภาษีอากรและหลักการทางบัญชี ดังต่อไปนี้

หลักการทางกฎหมายภาษีอากร

หลักเกณฑ์ตามประมวลรัษฎากรกำหนดให้การตัดจำหน่ายหนี้สูญเป็นค่าใช้จ่ายของกิจการได้นั้นจะต้องเป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่ 186 (พ.ศ. 2534) ซึ่งออกความในมาตรา 65 ทวิ (9) แห่งประมวลรัษฎากรว่าด้วยการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 790-791

²⁰ ลูกหนี้การค้า หมายถึง ลูกหนี้ที่เกิดจากการดำเนินการค้าตามปกติของธุรกิจ และจะมีชื่อบัญชีแตกต่างกันได้ตามประเภทของธุรกิจ (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 101 เรื่อง หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ)

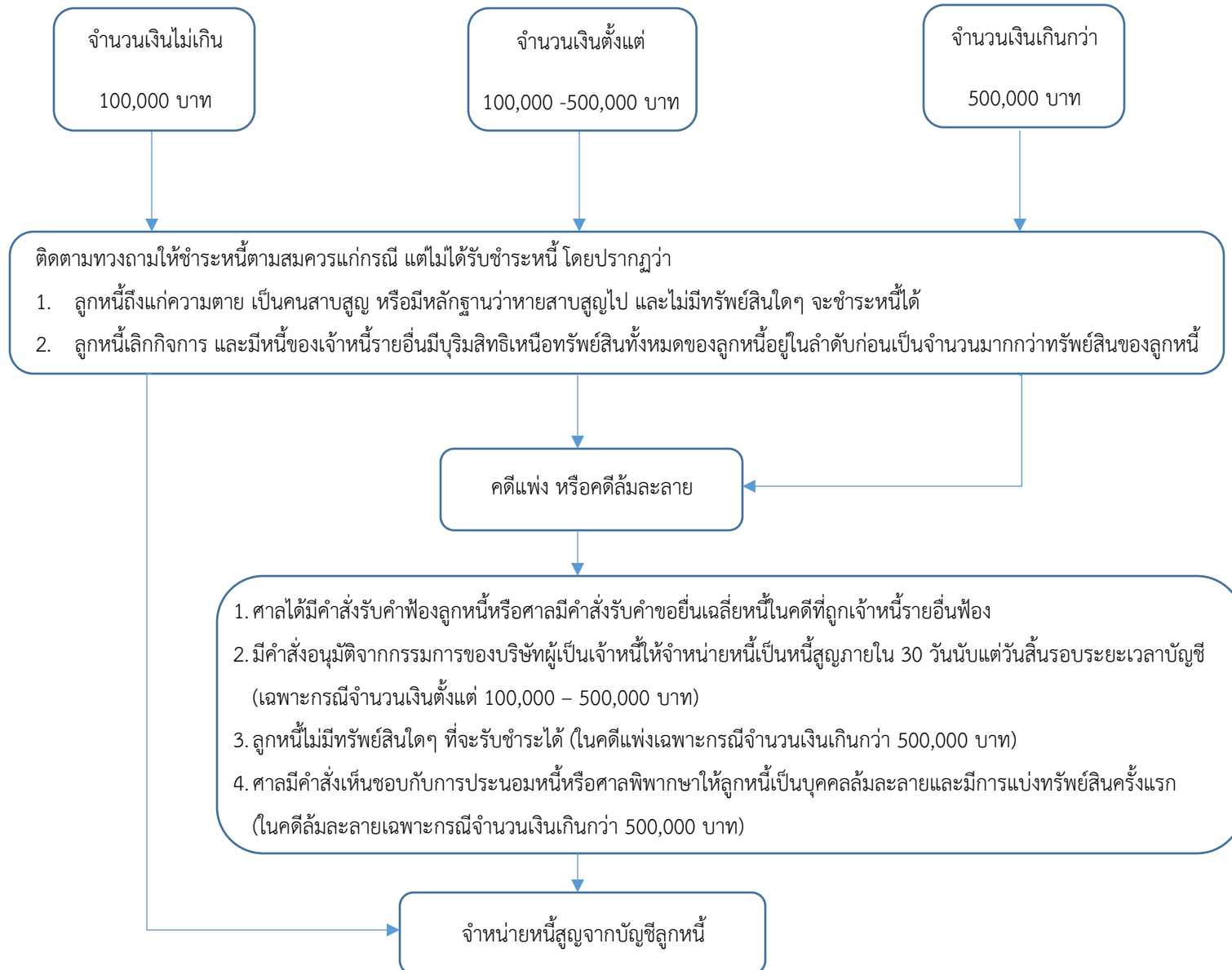
²¹ หนี้สูญทางบัญชี หมายถึง ลูกหนี้ที่ได้ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้ว แต่ไม่ได้รับชำระหนี้และได้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชี (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 101 เรื่อง หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ)

หนี้สูญที่จะจำหน่ายจากบัญชีลูกหนี้ต้องเป็นหนี้ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นหนี้จากการประกอบกิจการหรือเนื่องจากการประกอบกิจการ
2. ต้องเป็นหนี้ที่รวบรวมเป็นเงินได้ในการคำนวณกำไรสุทธิ
3. ต้องเป็นหนี้ที่ยังไม่ขาดอายุความและมีหลักฐานโดยชัดเจนที่สามารถฟ้องลูกหนี้ได้
4. ไม่รวมหนี้ที่เกิดจากการขายสินค้าหรือให้บริการที่ผู้เป็นหรือเคยเป็นกรรมการหรือ

หุ้นส่วนผู้จัดการเป็นลูกหนี้ ไม่ว่าหนี้นั้นจะเกิดขึ้นก่อนหรือในขณะที่ผู้เป็นหรือหุ้นส่วน
ผู้จัดการ

การดำเนินการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของบริษัท ซึ่งไม่ใช่สถาบันการเงิน มีหลักเกณฑ์กำหนดในแต่ละกรณีดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 5 หลักเกณฑ์การจำหน่ายหนี้สูญ

หลักการทางบัญชี

หลักการเกี่ยวกับเรื่องหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญทางบัญชี ปรากฏอยู่ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 101 เรื่อง หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ซึ่งมาตรฐานฉบับนี้ต้องการให้กิจการมีวิธีการในการบันทึกบัญชีลูกหนี้ที่สะท้อนถึงความสามารถในการเรียกชำระหนี้ได้เพื่อแสดงมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับจริงของลูกหนี้เมื่อกิจการคาดการณ์ว่าลูกหนี้จะไม่สามารถชำระหนี้ที่ค้างได้²²

การบันทึกลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ มีวิธีปฏิบัติโดยทั่วไป 2 วิธี คือ

- (1) วิธีตัดจำหน่ายโดยตรง คือ บริษัทจะไม่บันทึกรายการหนี้สูญเป็นค่าใช้จ่ายจนกว่าในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีลูกหนี้สูญเกิดขึ้นจริง
- (2) วิธีตั้งค่าเผื่อ คือ การประมาณจำนวนหนี้ที่คาดว่าจะเก็บไม่ได้ เพื่อให้งบการเงินได้แสดงมูลค่าลูกหนี้การค้าสุทธิอย่างเหมาะสมและใกล้เคียงกับความเป็นจริง โดยมีหลักการประมาณการทางบัญชี 3 วิธี²³ คือ ร้อยละของยอดขาย ร้อยละของยอดลูกหนี้ และพิจารณาลูกหนี้แต่ละราย และบันทึกรายการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ²⁴ และหนี้สงสัยจะสูญ²⁵ เป็นค่าใช้จ่ายในรอบปีบัญชีนั้น

ในทางปฏิบัติวิธีการตัดจำหน่ายหนี้สูญโดยตรงเป็นวิธีที่สะดวกและสอดคล้องกับเกณฑ์กฎหมายภาษีอากร แต่ไม่สอดคล้องกับหลักการการบัญชีเนื่องจากมูลค่าของลูกหนี้ที่แสดงในงบดุลไม่ได้แสดงในมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับจริง และไม่ปฏิบัติตามหลักทฤษฎีว่าด้วยการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับรายได้ของรอบระยะเวลาบัญชีนั้นๆ โดยวิธีตั้งค่าเผื่อเป็นวิธีที่ถูกต้องตามหลักการบัญชีมากกว่า แต่บัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญถือเป็นสำรองทางบัญชีซึ่งไม่สามารถถือเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีอากรได้ ตามมาตรา 65 ตรี (1)²⁶ ดังนั้นเมื่อบริษัทจำกัดต้องการตัดจำหน่ายลูกหนี้การค้าเป็นรายจ่ายหนี้สูญทั้งทางบัญชีและภาษีอากร จะต้องปฏิบัติตามหลักการทางภาษีอากรให้ครบถ้วนซึ่งหากไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดบริษัทจำกัดจะต้องบวกกลับรายจ่ายหนี้สูญดังกล่าวถือเป็นรายได้ในการคำนวณกำไรสุทธิทางภาษีอากร

²² มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 101 เรื่องหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ โดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์

²³ อรรถพร วาณิชชิวะและภูษิต วงศ์หล่อสายชล, “ความแตกต่างในการจำหน่ายหนี้สูญตามหลักการบัญชีกับหลักเกณฑ์ทางภาษีอากร,” วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2556): 335.

²⁴ ค่าเผื่อหนี้สูญหรือค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง จำนวนที่กันไว้สำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ และถือเป็นบัญชีปรับมูลค่าที่ตั้งขึ้นเพื่อแสดงเป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้ในงบการเงิน เพื่อให้คงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิของลูกหนี้ที่คาดหมายว่าจะเก็บได้ (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 101 เรื่อง หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ)

²⁵ หนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ และถือเป็นค่าใช้จ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 101 เรื่อง หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ)

²⁶ มาตรา 65 ตรี (1) แห่งประมวลรัษฎากร “เงินสำรองต่าง ๆ เป็นรายจ่ายต้องห้าม...”

ตัวอย่างที่ 1 บริษัท ก จำกัด ขายสินค้าและบันทึกลูกหนี้การค้า ดังนี้

บริษัท ข จำกัด เป็นจำนวนเงิน 600,000 บาท

บริษัท ค จำกัด เป็นจำนวนเงิน 100,000 บาท

ต่อมาบริษัท ข และบริษัท ค ผิดนัดชำระ โดยบริษัท ก ได้มีการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ กับทั้ง 2 บริษัทและไม่ได้รับชำระหนี้ และได้ดำเนินการฟ้องร้องในคดีแพ่งกับบริษัท ข เนื่องจาก มูลหนี้เกินกว่า 500,000 บาท แต่อยู่ในระหว่างการสืบทรัพย์สินของลูกหนี้ ดังนั้นบริษัท ก จึงได้ บันทึกหนี้สูญสำหรับบริษัท ค ทั้งจำนวน และบันทึกรายการหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้บริษัท ข ทั้งจำนวนในปีบัญชีนั้น

	ทางบัญชี	ทางภาษีอากร
รายได้จากการขายสินค้า	10,000,000	10,000,000
หัก ต้นทุนการขายสินค้า	(8,000,000)	(8,000,000)
กำไรขั้นต้น	2,000,000	2,000,000
หัก ค่าใช้จ่ายขายและบริหาร	(1,000,000)	(1,000,000)
หัก หนี้สูญจากการค้า	(100,000)	(100,000)
หัก หนี้สงสัยจะสูญ	(600,000)	-
กำไรสุทธิ	300,000	900,000

การรับรู้รายจ่ายหนี้สูญตามหลักการบัญชีและหลักการทางภาษีอากรในกรณีของบริษัท ค ซึ่งสามารถตัดจำหน่ายลูกหนี้การค้าเป็นหนี้สูญตามประมวลรัษฎากรได้ไม่มีความแตกต่างกัน แต่ในกรณีของบริษัท ข ซึ่งไม่สามารถตัดจำหน่ายลูกหนี้การค้าเป็นหนี้สูญตามประมวลรัษฎากรได้นั้นมีความแตกต่างในการรับรู้รายจ่ายหนี้สงสัยจะสูญทางบัญชีและทางภาษีโดยจะทำให้กำไรสุทธิทางบัญชีของบริษัท ก ต่ำกว่ากำไรสุทธิทางภาษีอากร

3.3 หลักการปลดหนี้ทางภาษีอากรและหลักการบันทึกบัญชี

การปลดหนี้เกิดขึ้นได้หากเจ้าหนี้เห็นว่าลูกหนี้ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งเป็นสิทธิของเจ้าหนี้แต่ฝ่ายเดียวที่จะแสดงเจตนาปลดหนี้ให้กับลูกหนี้ โดยอาจจะให้ลูกหนี้ชำระหนี้บางส่วนและปลดหนี้ส่วนที่เหลือให้ หรือปลดหนี้ทั้งจำนวนแก่ลูกหนี้ก็ได้

หลักการทางกฎหมายภาษีอากร

ปลดหนี้ คือ การที่เจ้าหนี้ปล่อยให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากภาระหน้าที่ที่จะต้องชำระหนี้ โดยไม่มีค่าอะไรตอบแทนหรือการให้เปล่า ซึ่งเป็นการที่เจ้าหนี้สละสิทธิเรียกร้อง หรือการยกหนี้ให้โดยเสน่หา แต่ถ้าหากมีการให้สิ่งตอบแทนหรือแลกเปลี่ยนจะไม่ถือเป็นการปลดหนี้ เช่น การแปลงหนี้ใหม่ การหักกลบลบหนี้ หรือการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เดิม²⁷

วิธีการปลดหนี้แบ่งเป็น 2 แบบ²⁸ คือ

(1) หนี้แบบที่ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ สามารถทำการปลดหนี้ได้เพียงเจ้าหนี้แสดงเจตนาต่อลูกหนี้ว่าปลดหนี้ให้ ก็มีผลทำให้หนี้นั้นระงับได้ด้วยวาจา กิริยาท่าทางหรือการแสดงออกโดยปริยายว่าปลดหนี้ให้แล้ว

(2) หนี้ที่มีหลักฐานเป็นหนังสือ โดยหนี้ที่เกิดขึ้นมีหลักฐานเป็นหนังสือหรืออาจเป็นหนี้ที่กฎหมายบังคับให้ต้องทำเป็นหนังสือมิฉะนั้นจะเป็นโมฆะ และไม่อาจฟ้องร้องบังคับกันได้ ดังนั้นในการปลดหนี้ที่มีหลักฐานเป็นหนังสือหลักเกณฑ์ทางกฎหมายกำหนดให้ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ เว้นคืนเอกสาร หรือทำการขีดฆ่าเอกสาร จึงจะถือว่าหนี้นั้นระงับแล้ว²⁹

กรมสรรพากรได้มีแนววินิจฉัยกรณีการปลดหนี้ให้กับบริษัทจำกัด ตามหนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากรเลขที่ กค 0811/17056 ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2541 ดังนี้

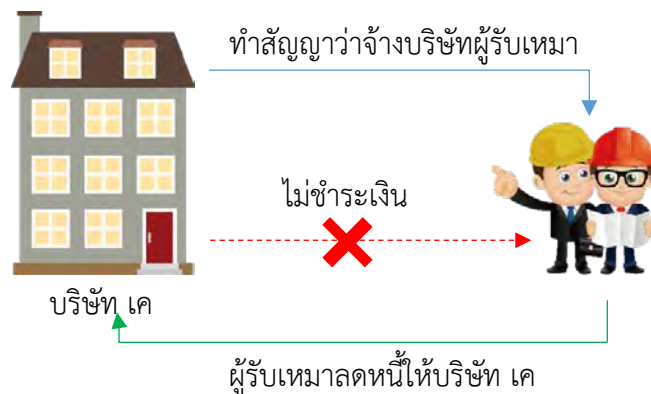
บริษัท เค ได้ทำสัญญาว่าจ้างบริษัทผู้รับเหมาให้ดำเนินการติดตั้งและวางระบบโทรศัพท์ โดยมีเงื่อนไขการชำระเงินตามที่ระบุในสัญญา ปัจจุบันงานก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว และมีการออกใบแจ้ง

²⁷ โสภณ รัตนากกร, คำอธิบาย กฎหมายลักษณะหนี้, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2543), หน้า 479

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 481-482

²⁹ มาตรา 340 แห่ง ป.พ.พ. “ถ้าเจ้าหนี้แสดงเจตนาต่อลูกหนี้ว่าจะปลดหนี้ให้ ท่านว่าหนี้นั้นก็อันระงับสิ้นไป ถ้าหนี้มีหนังสือเป็นหลักฐาน การปลดหนี้ก็ต้องทำเป็นหนังสือด้วย หรือต้องเวนคืนเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งหนี้ให้แก่ลูกหนี้ หรือขีดฆ่าเอกสารนั้นเสีย”

หนี้แล้วแต่บริษัท เค ไม่ได้ชำระเงิน และภายหลังมีการเจรจาประนอมหนี้โดยบริษัทผู้รับเหมาดตกลงลดหนี้ให้กับบริษัทได้ โดยมีการทำบันทึกแนบท้ายสัญญาว่าจ้างดังกล่าว

แผนภาพที่ 6 การปลดหนี้ให้กับบริษัทจำกัด

ตามข้อเท็จจริงเนื่องจากการประนอมหนี้ข้างต้น ไม่ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด³⁰ ดังนั้นส่วนลดหนี้ที่บริษัท เค ได้รับจากบริษัทผู้รับเหมา จะต้องนำมาถือรายได้เพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเนื่องจากถือเป็นรายได้จากกิจการหรือเนื่องจากการตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร และบริษัทผู้รับเหมาไม่สามารถนำส่วนลดที่มอบให้นี้มาลงเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้เนื่องจากไม่ใช่หนี้สูญตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 186 (พ.ศ. 2534)

หลักการทางบัญชี

หากกิจการคาดการณ์ว่ากิจการอาจจะไม่สามารถเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ได้ และได้ทำการตกลงปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ โดยการทำหนังสือหรือบันทึกข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรลงลายมือชื่อทั้งสองฝ่ายเพื่อเป็นหลักฐานการปลดหนี้ กิจการจะบันทึกตัดจำหน่ายลูกหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้สูญในทางบัญชี

³⁰ หลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ตามพระราชกฤษฎีกา ออกความตามประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 325) พ.ศ. 2541 และกฎกระทรวงฉบับที่ 212 (พ.ศ. 2541)

ตัวอย่างที่ 2 บริษัท ก จำกัด ให้กู้ยืมเงินแก่ บริษัท ข จำกัด เป็นจำนวนเงิน 1,000,000 บาท ซึ่งบริษัท ข ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้หลังจากการติดตามทวงถามแล้ว บริษัท ก จึงตกลงปลดหนี้ให้แก่บริษัท ข และบันทึกบัญชีตัดรายการหนี้สูญจากเงินให้กู้ยืมในปีบัญชีนั้น

	ทางบัญชี	ทางภาษีอากร
รายได้จากการขายสินค้า	10,000,000	10,000,000
หัก ต้นทุนการขายสินค้า	(8,000,000)	(8,000,000)
กำไรขั้นต้น	2,000,000	2,000,000
หัก ค่าใช้จ่ายขายและบริหาร	(500,000)	(500,000)
หัก หนี้สูญ	(600,000)	-
กำไรสุทธิ	900,000	1,500,000

การรับรู้รายการหนี้สูญจากเงินให้กู้ยืมตามหลักการบัญชีและหลักการทางภาษีอากร มีความแตกต่างกันโดยกำไรสุทธิทางบัญชีของบริษัท ก จะต่ำกว่ากำไรสุทธิทางภาษีอากร เนื่องจากการปลดหนี้ไม่ถือเป็นรายการทางภาษีอากร

3.4 หลักการรับรู้ผลขาดทุนจากเงินลงทุนและหลักการบันทึกบัญชี

เงินลงทุนถือเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งของกิจการที่มีไว้เพื่อเพิ่มความมั่งคั่งของกิจการ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของส่วนแบ่งที่จะได้รับ เช่น ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล ในรูปของราคาที่เพิ่มขึ้น หรือในรูปของประโยชน์อย่างอื่นที่กิจการได้รับ เช่น ประโยชน์ที่ได้รับจากความสัมพันธ์ทางการค้า³¹

หลักการทางบัญชี

เงินลงทุนทั่วไป หมายถึง เงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดทำให้กิจการไม่สามารถจัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้าหรือหลักทรัพย์เพื่อขาย เงินลงทุนทั่วไปสามารถแยกประเภทเป็นเงินลงทุนชั่วคราวหรือเงินลงทุนระยะยาว³² เมื่อเงินลงทุนทั่วไปที่บริษัทนำไปลงทุนเกิดข้อบ่งชี้การด้อยค่าขึ้น กิจการจะต้องพิจารณาการแสดงมูลค่าของเงินลงทุนที่สะท้อนความเป็นจริงมากที่สุด โดยต้องไม่แสดงมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์สูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน³³ของสินทรัพย์นั้นๆ และรับรู้ผลขาดทุนจากการด้อยค่าแสดงในงบกำไรขาดทุนสำหรับรอบระยะเวลาบัญชี

³¹ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 105 (ปรับปรุง 2559) เรื่องการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน โดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์

³² เรื่องเดียวกัน

³³ มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ หมายถึง จำนวนที่สูงกว่าระหว่างมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการจำหน่ายสินทรัพย์ หรือมูลค่าจากการใช้สินทรัพย์นั้นๆ

ดังกล่าว ตามวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 (ปรับปรุง 2560) เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์

การประเมินข้อบ่งชี้การด้อยค่าของสินทรัพย์มีการพิจารณาโดย 2 แหล่งข้อมูลดังนี้

- (1) แหล่งข้อมูลภายนอก เช่น มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางด้านเทคโนโลยี ตลาด เศรษฐกิจ หรือกฎหมาย ที่กิจการดำเนินการอยู่หรือการเปลี่ยนแปลงในตลาดของสินทรัพย์นั้น
- (2) แหล่งข้อมูลภายใน เช่น มีหลักฐานที่แสดงได้ว่าสินทรัพย์เกิดการล้าสมัยหรือมีความชำรุดทางกายภาพ มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของการใช้งานสินทรัพย์ หรือการคาดการณ์ในการใช้สินทรัพย์ที่ส่งผลกระทบต่อในแง่ลบอย่างมีสาระสำคัญ

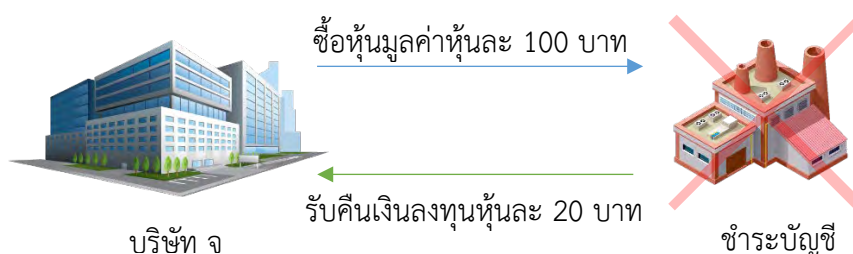
การรับรู้ผลขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุนทางบัญชีไม่สามารถถือเป็นรายจ่ายทางภาษีอากรได้เนื่องจากข้อกำหนดในมาตรา 65 ตรี (17) แห่งประมวลรัษฎากร ที่ไม่อนุญาตให้มูลค่าของสินทรัพย์ที่มีการตีราคาต่ำลง นำมาเป็นรายจ่ายทางภาษีอากร

หลักการทางกฎหมายภาษีอากร

กรมสรรพากรได้มีแนววินิจฉัยเกี่ยวกับการรับรู้รายจ่ายผลขาดทุนจากเงินลงทุนในหลายกรณี ดังนี้

กรณีการนำผลเสียหายจากการลงทุนมาเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ ตามหนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากรเลขที่ กค 0706/7526 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2550

บริษัท จ ได้ซื้อหุ้นของบริษัทนอกตลาดหลักทรัพย์ โดยเป็นการถือหุ้นในลักษณะการลงทุนเพื่อหาผลประโยชน์จึงถือเป็นทรัพย์สินของบริษัทอย่างหนึ่ง ต่อมาบริษัทนอกตลาดหลักทรัพย์เลิกกิจการและได้มีการชำระบัญชีซึ่งมีผลทำให้บริษัทไม่ได้รับคืนเงินลงทุนดังกล่าว

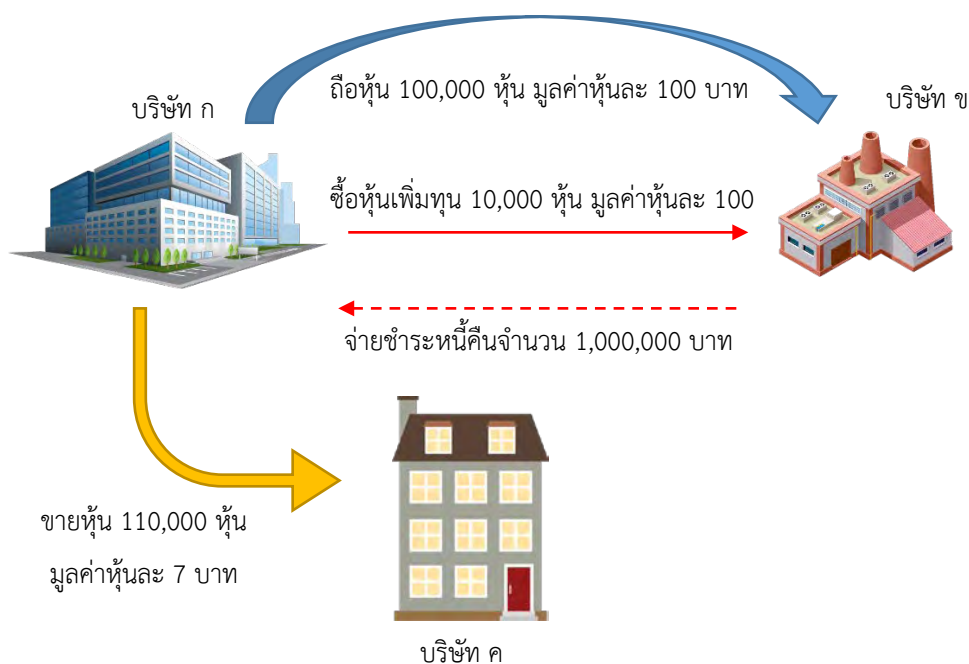

แผนภาพที่ 7 การรับรู้รายจ่ายผลขาดทุนจากเงินลงทุน (1)

หลักการทางภาษีอากรสามารถรับรู้รายจ่ายผลขาดทุนจากการลงทุนจำนวนหุ้นละ $100 - 20 = 80$ บาท มาเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (12) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากร แต่ต้องนำมาลงเป็นรายจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีที่บริษัทนอกตลาดหลักทรัพย์ได้จดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี

กรณีการนำผลขาดทุนจากเงินลงทุนมาเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ ตามหนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากรเลขที่ กค 0706/5694 ลงวันที่ 8 มิถุนายน 2550

บริษัท ก ลงทุนซื้อหุ้นในบริษัท ข เป็นจำนวน 100,000 หุ้น ราคาหุ้นละ 100 บาท ต่อมาบริษัท ข ได้หยุดดำเนินกิจการ และมีหนี้ค้างชำระกับบริษัท ก 1,000,000 บาท ต่อมา บริษัท ข มีมติพิเศษเพิ่มทุนและเสนอขายหุ้นแก่บริษัท ก จำนวน 10,000 หุ้น ราคาหุ้นละ 100 บาท เพื่อให้บริษัท ข มีเงินชำระหนี้ค้างกับบริษัท ก อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากบริษัท ก ได้ทำการขายหุ้นทั้งหมดให้แก่ บริษัท ค ในราคาหุ้นละ 7 บาท

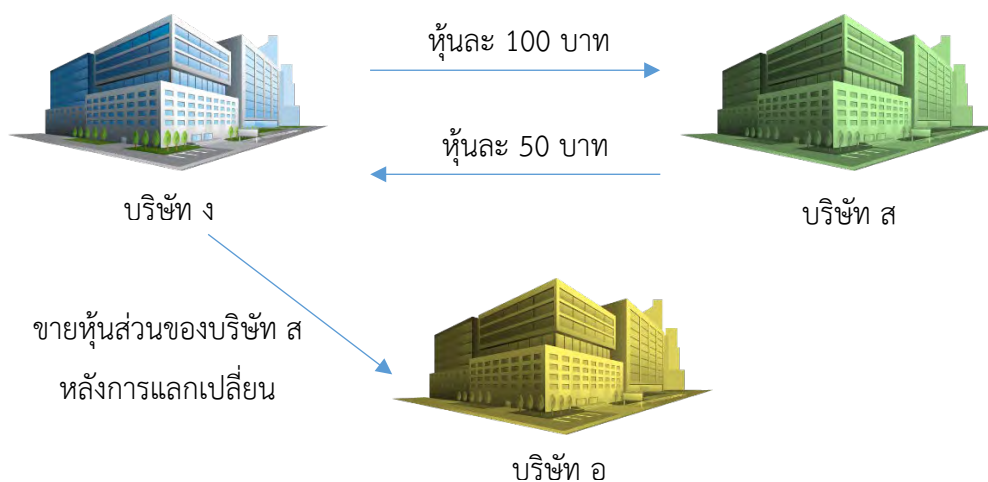

แผนภาพที่ 8 การรับรู้รายจ่ายผลขาดทุนจากเงินลงทุน (2)

หลักการทางภาษีอากร บริษัท ก ไม่สามารถนำผลขาดทุนจากการขายหุ้น $100 - 7 = 93$ บาทต่อหุ้นซึ่งเป็นหุ้นที่ซื้อมาในขณะที่ผู้ขายหยุดดำเนินกิจการมาหักเป็นรายจ่ายของบริษัทได้ เพราะบริษัทไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะซื้อหุ้นของบริษัท ข เพื่อลงทุนหาผลประโยชน์จากการดำเนินกิจการของ ข จึงไม่ถือเป็นรายจ่ายเพื่อกิจการหรือเพื่อหากำไรโดยเฉพาะตามมาตรา 65 ตรี (13) แห่งประมวลรัษฎากร

กรณีการนำผลขาดทุนจากการขายหุ้นมาเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 6704/2541

บริษัท ง และบริษัท ส เป็นบริษัทในเครือเดียวกัน มีผู้ถือหุ้นและกรรมการชุดเดียวกัน ได้ทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนหุ้นกัน โดยบริษัท ง ซื้อหุ้นจากบริษัท ส ในราคาหุ้นละ 50 บาท แต่ไม่ต้องชำระค่าหุ้นที่เป็นของ บริษัท ง ในราคาหุ้นละ 100 บาท ต่อมาได้จัดตั้งบริษัท อ ขึ้นมาเพื่อรับซื้อหุ้นส่วนของบริษัท ส จากบริษัท ง

แผนภาพที่ 9 การรับรู้ผลขาดทุนจากการขายหุ้น

ในขณะที่บริษัท ง ทำการแลกเปลี่ยนหุ้น บริษัท ส มีหนี้สินและขาดทุน ดังนั้นหุ้นจึงไม่มีมูลค่าแล้ว แต่ที่บริษัท ง ซื้อเนื่องจากต้องการให้ผู้ถือหุ้นได้รับเงินลงทุนคืนเนื่องจากบริษัท ง มีกำไรมาก และเมื่อขายหุ้นให้แก่บริษัท อ ทำให้การขายหุ้นนั้นเกิดผลขาดทุน แต่ผลขาดทุนดังกล่าวถือเป็นรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 65 ตี (13) เนื่องจากไม่ใช่รายจ่ายเพื่อหากำไรหรือเพื่อกิจการโดยเฉพาะ

ตัวอย่างที่ 3 บริษัท ก จำกัด มีเงินลงทุนใน บริษัท ข จำกัด เป็นจำนวนเงิน 500,000 บาท ต่อมาบริษัท ข ประสบภาวะขาดทุนอย่างหนัก และภายหลังจากการพิจารณาของผู้บริหารบริษัท ก คาดการณ์ว่าเงินลงทุนดังกล่าวไม่อาจได้รับกลับคืนมา จึงมีการรับรู้ผลขาดทุนจากการด้อยค่าเงินลงทุนในงบกำไรขาดทุนสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีดังกล่าว

	ทางบัญชี	ทางภาษีอากร
รายได้จากการขายสินค้า	10,000,000	10,000,000
หัก ต้นทุนการขายสินค้า	(8,000,000)	(8,000,000)
กำไรขั้นต้น	2,000,000	2,000,000
หัก ค่าใช้จ่ายขายและบริหาร	(500,000)	(500,000)
หัก ผลขาดทุนจากการด้อยค่าเงินลงทุน	(500,000)	-
กำไรสุทธิ	1,000,000	1,500,000

การรับรู้ผลขาดทุนจากการด้อยค่าเงินลงทุนตามหลักการบัญชีและหลักการทางภาษีอากร มีความแตกต่างกันโดยในทางบัญชีสามารถรับรู้รายการดังกล่าวเป็นรายจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีข้อบ่งชี้การด้อยค่าเกิดขึ้น แต่ในทางภาษีอากรจะสามารถรับรู้ผลขาดทุนจากเงินลงทุนได้เมื่อมีการขายเงินลงทุนหรือมีการชำระบัญชีเกิดขึ้น จึงทำให้กำไรสุทธิทางบัญชีของบริษัท ก จะต่ำกว่ากำไรสุทธิทางภาษีอากร

บทที่ 4

การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการปรับปรุงหลักเกณฑ์ของกฎหมายภาษีเกี่ยวกับการตัดมูลค่า หุ้นเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้

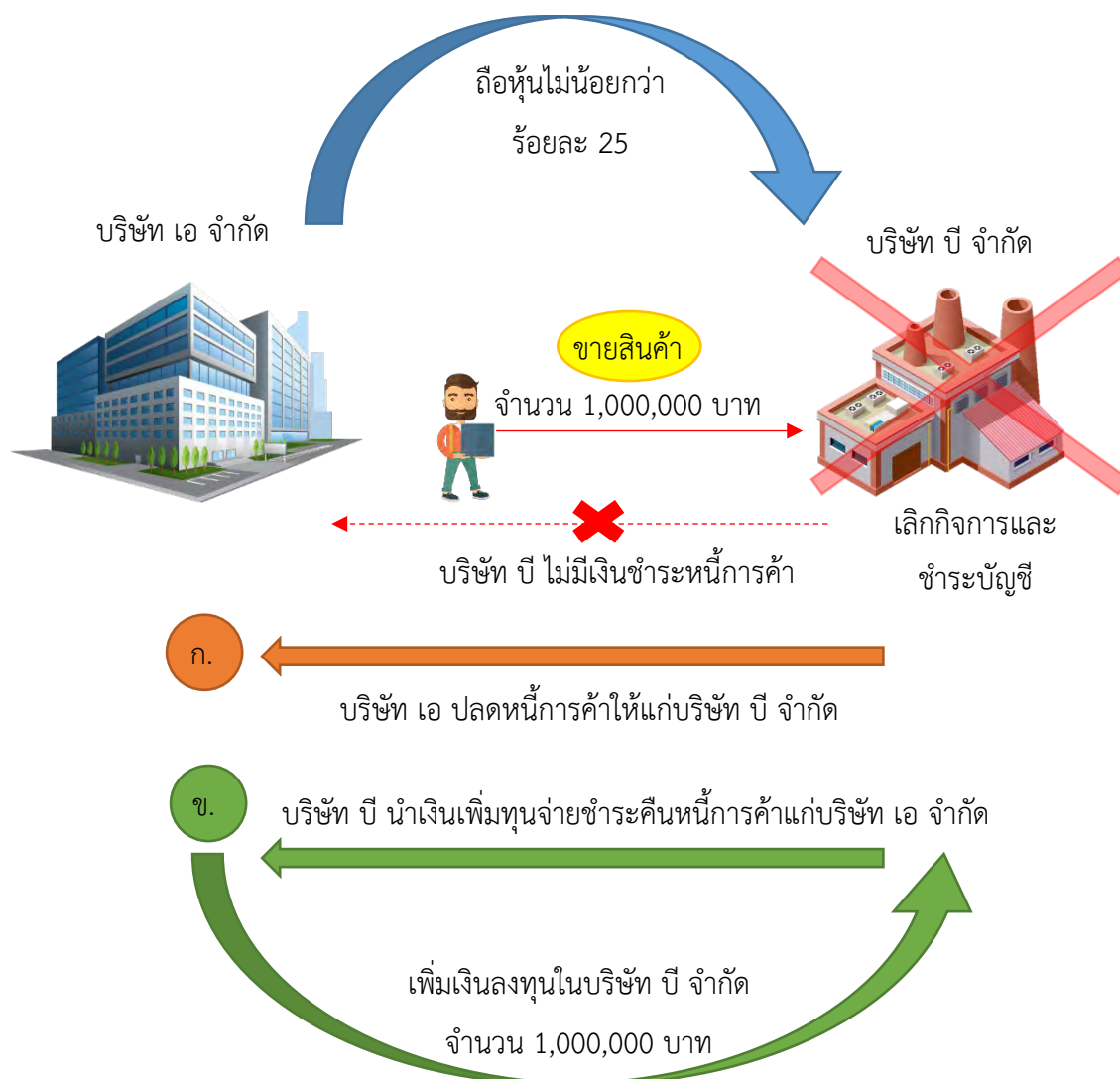
เมื่อกิจการในเครือเดียวกันมีแผนที่จะเลิกกิจการ อาจอาศัยแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเลิกกิจการอันเป็นประโยชน์กับผู้ถือหุ้นของกิจการของตน ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่สอดคล้องกับหลักการบริหารภาษีที่ดี โดยอย่างยิ่งในเรื่องของความสัมพันธ์กับความสอดคล้องกับหลักความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีตามหลักการภาษีที่ดี (4.1) โดยการเลือกแนวทางปฏิบัติดังกล่าวส่งผลให้เกิดประเด็นการรับรู้รายจ่ายทางภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับการลงรายจ่ายในการปลดหนี้ของกิจการ (4.2) และเกิดข้อพิจารณาในแนวทางปฏิบัติในการรับรู้รายจ่ายผลขาดทุนของเงินลงทุนจากการเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเลิกกิจการของลูกหนี้ (4.3) ได้ดังนี้

4.1 ความสอดคล้องกับหลักความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีตามหลักการภาษีที่ดี

ในการจัดเก็บภาษีอย่างยุติธรรมจะต้องสัมพันธ์กับสิ่งที่แสดงความสามารถของผู้เสียภาษีสวมทั้งหลักเกณฑ์ในการวัดความสามารถดังกล่าวจะต้องเป็นหลักเกณฑ์ที่บังคับและยอมรับได้โดยทั่วกัน ซึ่งหลักภาษีอากรที่ดีต้องสร้างความเป็นธรรม ทั้งในระหว่างผู้เสียภาษีด้วยกันเองและต่อรัฐบาล ผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษีประชาชน เพราะหากการจัดเก็บภาษีที่เกิดขึ้นอย่างไม่เป็นธรรม จะทำให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่มีความสนใจในการเสียภาษี และเกิดความพยายามในการหลบหลีกเลี่ยงภาษีอากรเกิดขึ้นได้

หากพิจารณาแนวปฏิบัติในการรับรู้ผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้ระหว่างหนี้การค้าและหนี้เงินให้กู้ยืมของบริษัทในเครือเดียวกันภายหลังจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้ ภาระภาษีที่ถูกจัดเก็บยังคงมีความไม่สอดคล้องกับหลักความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีตามหลักการภาษีที่ดี เนื่องจากผู้เสียภาษีสามารถเลือกใช้แนวปฏิบัติที่แตกต่างกันในการหลีกเลี่ยงภาษีได้

4.2 ประเด็นการรับรู้รายจ่ายทางภาษีเงินได้นิติบุคคลของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการลงรายจ่ายในการปลดหนี้ของกิจการ

แผนภาพที่ 10 การรับรู้รายจ่ายผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้การค้า

แผนภาพที่ 10 เมื่อบริษัทจำกัด บี ประสบภาวะผลขาดทุนและไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ จึงจำเป็นต้องเลิกกิจการและทำการชำระบัญชี โดยที่ยังมีหนี้การค้าคงเหลือกับบริษัท เอ จำกัด ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นหลักค้างอยู่และไม่สามารถหาเงินมาชำระหนี้ดังกล่าวได้ บริษัท เอ สามารถฟ้องร้องบริษัท บี ตามเงื่อนไขการตัดจำหน่ายหนี้สูญตามประมวลระษฎีกฎการและลงเป็นรายจ่ายทางภาษีอากรได้ หรือเลือกทำการปลดหนี้ให้แก่บริษัท บี ซึ่งสามารถกระทำได้ 2 แนววิธีปฏิบัติ ได้แก่

ก. การปลดหนี้โดยตรง โดยอาจทำข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะไม่มีการเรียกชำระหนี้ดังกล่าวจากบริษัท ปี อีกต่อไป ซึ่งเป็นผลให้หนี้ระงับไป

ข. การปลดหนี้ทางอ้อม ซึ่งกระทำการในรูปแบบของการแปลงหนี้เป็นทุน แต่เนื่องจากบริษัทจำกัดไม่ได้มีวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการแปลงหนี้เป็นทุนอย่างชัดเจนอย่างเช่นบริษัทมหาชน³⁴ ดังนั้นในทางปฏิบัติผู้สามารถกระทำการในรูปแบบของการเพิ่มทุนจดทะเบียนโดยจัดประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อลงมติเพิ่มทุนตามขั้นตอนปฏิบัติทางกฎหมาย และนำเงินที่ได้รับจากการเพิ่มทุนจดทะเบียนดังกล่าวไปชำระคืนเจ้าหนี้การค้า ซึ่งจะให้มีผลเช่นเดียวกับการแปลงหนี้เป็นทุน

โดยวิธีปฏิบัติทั้ง 2 แนววิธีปฏิบัตินี้มีผลต่อการรับรู้รายจ่ายทางภาษีอากรและทำให้ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้แตกต่างกัน จึงทำให้บริษัทในเครือเดียวกันเช่นกรณีของบริษัท เอ จำกัดและบริษัท บี จำกัด ซึ่งบริษัท เอ ทราบว่าบริษัท บี จะไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้และจะเลิกกิจการอย่างแน่นอน สามารถวางแผนในการเลือกใช้แนวทางการปลดหนี้ทางอ้อม เพื่อประโยชน์ในการเสียภาษีของบริษัท เอ จำกัด ซึ่งถือเป็นการหลีกเลี่ยงภาษีอากร (Tax Avoidance) อย่างหนึ่งดังนี้

	<u>การปลดหนี้โดยตรง</u>	<u>การปลดหนี้ทางอ้อม</u>
กำไรสุทธิทางบัญชี	10,000,000	10,000,000
บวกกลับ รายจ่ายที่ไม่ถือเป็นรายจ่ายทางภาษีอากร		
รายจ่ายจากการปลดหนี้การค้า	1,000,000	-
กำไรสุทธิทางภาษี	11,000,000	10,000,000
คูณ อัตราภาษีร้อยละ	20	20
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	<u>2,200,000</u>	<u>2,000,000</u>

ในกรณีทั่วไปผลขาดทุนของเงินลงทุนที่เกิดขึ้นสามารถถือเป็นรายจ่ายทางภาษีอากรได้ ซึ่งจะทำให้บริษัทที่เลือกทำการปลดหนี้ทางอ้อมได้รับประโยชน์ในการเสียภาษีอากร โดยทำให้เสียค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ในจำนวนที่น้อยกว่าการปลดหนี้โดยตรง

จึงเป็นผลให้มีคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 135/2551 และ ป. 146/2557 ซึ่งกำหนดแนวปฏิบัติเรื่อง ภาษีเงินได้นิติบุคคลกรณีการตัดมูลค่าหุ้นเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเลิกกิจการของบริษัท ลูกหนี้มาถือเป็นรายจ่ายของบริษัท โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

³⁴ การแปลงหนี้เป็นทุนของบริษัทมหาชน ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีว่าด้วยการออกหุ้นเพื่อชำระหนี้และโครงการแปลงหนี้เป็นทุนในการปรับโครงสร้างหนี้ของบริษัท พ.ศ. 2544

(1) บริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายของประเทศไทย และได้ถือหุ้นในบริษัทลูกหนึ่งไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของหุ้นทั้งหมดที่มีสิทธิออกเสียงในบริษัทลูกหนึ่งตั้งแต่การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทลูกหนึ่งจนถึงการเพิ่มทุนเพื่อแก้ไขปัญหานี้สินของบริษัทลูกหนึ่ง

(2) บริษัทลูกหนึ่งได้จัดการเพิ่มทุนเพื่อแก้ไขปัญหานี้สินของบริษัทลูกหนึ่ง และบริษัทตามข้อ (1) จะต้องเป็นเจ้าหนี้ของบริษัทลูกหนึ่งและต้องเป็นหนี้ที่จะกระทำการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ได้ตามมาตรา 65 ทวิ (9)³⁵ แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับกฎกระทรวงฉบับที่ 186 (พ.ศ. 2534)³⁶ ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้

(3) บริษัทลูกหนึ่งต้องจดทะเบียนเลิกกิจการและมีการชำระบัญชีภายในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชีนับแต่รอบระยะเวลาบัญชีที่บริษัทลูกหนึ่งทำการเพิ่มทุน

จากคำสั่งกรมสรรพากรทั้งสองฉบับแสดงให้เห็นว่าบริษัทจำกัดตามข้อ (1) ไม่มีสิทธินำผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้การค้าภายหลังจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนึ่งมาถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขของหนี้ที่ถูกกำหนดตามคำสั่งดังกล่าว ครอบคลุมเฉพาะหนี้ที่จะสามารถกระทำการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ได้ตามข้อ (2) แต่ไม่ได้ครอบคลุมถึงหนี้ประเภทอื่น เช่น หนี้ที่เกิดจากเงินให้กู้ยืมระหว่างกัน

³⁵ มาตรา 65 ทวิ (9) แห่งประมวลรัษฎากร “การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ จะกระทำต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง แต่ถ้าได้รับชำระหนี้ในรอบระยะเวลาบัญชีใดให้นำมาคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น”

³⁶ หนี้สูญที่จะจำหน่ายจากบัญชีลูกหนี้ต้องเป็นหนี้ที่เกิดจากการประกอบกิจการหรือเนื่องจากการประกอบกิจการหรือหนี้ที่รวบรวมเป็นเงินได้ในกำไรสุทธิ ไม่รวมหนี้ที่ผู้เป็นหรือเคยเป็นกรรมการเป็นลูกหนี้ไม่ว่าหนี้นั้นจะเกิดขึ้นก่อนหรือในขณะที่ผู้เป็นนั้นเป็นกรรมการ และต้องเป็นหนี้ที่ยังไม่ขาดอายุความและมีหลักฐานโดยชัดแจ้งที่สามารถฟ้องลูกหนี้ได้

แผนภาพที่ 11 การรับรู้รายจ่ายผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืน
จากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืม

แผนภาพที่ 11 มีความคล้ายคลึงกับแผนภาพที่ 10 แต่จะมีความแตกต่างกันในประเภทของหนี้ โดยแผนภาพที่ 10 เป็นหนี้ที่เกิดจากการค้า ส่วนในแผนภาพที่ 11 เป็นหนี้ที่เกิดจากเงินให้กู้ยืมระหว่างกัน ซึ่งจากสถานการณ์เดียวกันเมื่อบริษัทจำกัด บี ประสบภาวะผลขาดทุนและไม่สามารถดำเนินกิจการ จนต้องมีการเลิกกิจการและชำระบัญชีเกิดขึ้น เงินกู้ยืมที่ค้างค้างระหว่างกันไม่เข้าเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ในการตัดจำหน่ายหนี้สูญทางภาษีอากร ดังนั้นบริษัท เอ ไม่สามารถดำเนินการฟ้องร้องบริษัท บี และเลือกตัดหนี้เงินให้กู้ยืมเป็นรายจ่ายหนี้สูญได้ แต่สามารถเลือกปลดหนี้เงินให้กู้ยืมแก่บริษัท บี ได้ตามแนวทางทั้ง 2 แนวทางดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น คือ

ก. การปลดหนี้โดยตรง โดยแนวทางนี้บริษัท เอ จะไม่สามารถรับรู้รายจ่ายจากการปลดหนี้เงินให้กู้ยืมแก่บริษัท บี เพื่อคำนวณกำไรสุทธิทางภาษีอากรได้ เพราะถือเป็นการให้เปล่าโดยไม่มีค่าตอบแทน

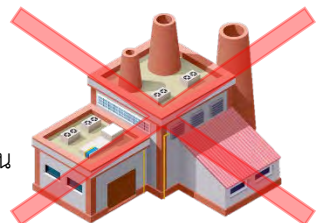

ข. การปลดหนี้ทางอ้อม โดยผ่านการเพิ่มเงินลงทุนในบริษัท บี ก่อน เพื่อนำเงินที่เพิ่มทุนนั้นมาชำระหนี้เงินให้กู้ยืมแก่บริษัท เอ และต่อมาภายหลังที่บริษัท บี เลิกกิจการและชำระบัญชีเสร็จสิ้น จะทำให้เกิดผลขาดทุนจากเงินลงทุนส่วนที่เพิ่มทุนนี้ ซึ่งแนวทางนี้ไม่ได้มีประกาศบังคับหรือหลักเกณฑ์ทางกฎหมายกำหนดว่าห้ามลงเป็นรายจ่ายทางภาษีอากรดังเช่นกรณีภาพที่ 1 ถ้าหากบริษัท เอ เลือกใช้วิธีการปลดหนี้เงินให้กู้ยืมทางอ้อม จะทำให้สามารถรับรู้ผลขาดทุนจากเงินลงทุนได้เพิ่มขึ้นและไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (12) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากร แต่จะต้องนำมาลงเป็นรายจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีที่บริษัท บี ได้จดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี แต่ทั้งนี้การเพิ่มทุนดังกล่าวจะต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการแสวงหาผลประโยชน์จากเงินลงทุนดังกล่าวด้วย อย่างไรก็ดี เป็นการยากที่จะพิสูจน์ให้ได้ว่า การเพิ่มทุนของบริษัท เอ เป็นไปเพื่อการแสวงหาประโยชน์ส่วนเพิ่มจากเงินลงทุนนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นการกระทำระหว่างบริษัทในเครือเดียวกัน

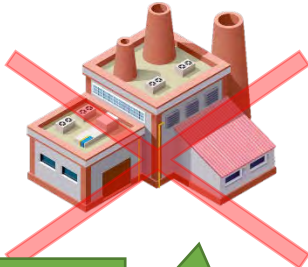

โดยวิธีปฏิบัติทั้ง 2 แนววิธีปฏิบัตินี้มีผลต่อการรับรู้รายจ่ายทางภาษีอากรและทำให้ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้แตกต่างกันดังนี้

	การปลดหนี้โดยตรง	การปลดหนี้ทางอ้อม
กำไรสุทธิทางบัญชี	10,000,000	10,000,000
บวกกลับ รายจ่ายที่ไม่ถือเป็นรายจ่ายทางภาษีอากร		
รายจ่ายจากการปลดหนี้เงินกู้ยืม	1,000,000	-
กำไรสุทธิทางภาษี	11,000,000	10,000,000
คูณ อัตราภาษีร้อยละ	20	20
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	2,200,000	2,000,000

จากการคำนวณค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ข้างต้นจะเห็นได้ว่าการปลดหนี้ทางอ้อมทำให้เสียค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ในจำนวนที่น้อยกว่าการปลดหนี้โดยตรง จึงทำให้บริษัทในเครือเดียวกันสามารถเลือกใช้แนวทางนี้ในการวางแผนลดค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ของตนเอง ซึ่งถือเป็นการหลีกเลี่ยงภาษีอากร (Tax Avoidance) อย่างชัดเจน

ตารางที่ 2 สรุปความแตกต่างของแต่ละแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปลดหนี้ได้ดังต่อไปนี้

การปลดหนี้ที่เกิดจากการค้าให้แก่บริษัท บี จำกัด	
ปลดหนี้โดยตรง	ปลดหนี้ทางอ้อม
<p>บริษัท เอ ไม่สามารถรับรู้การปลดหนี้การค้าเป็นรายจ่ายหนี้สูญได้ เพราะเสมือนเป็นการให้เปล่าโดยไม่มีสิ่งตอบแทน หากบริษัท เอ ต้องการรับรู้รายจ่ายดังกล่าวจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดทางกฎหมายเพื่อตัดจำหน่ายหนี้สูญเป็นรายจ่ายทางภาษีอากรตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 186 (พ.ศ. 2534)</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin-top: 20px;"> <div style="text-align: center;"> <p>บริษัท เอ จำกัด</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>บริษัท บี จำกัด</p> </div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> <p>บริษัท เอ ปลดหนี้การค้าให้แก่บริษัท บี จำกัด</p> </div> <p style="text-align: center; margin-top: 10px;">เกิดรายจ่ายจากการปลดหนี้การค้าให้แก่บริษัท บี จำกัด</p>	<p>บริษัท เอ ไม่สามารถนำผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้การค้าหลังจากการเลิกกิจการของลูกหนี้มาถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้ ตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 135/2551 และ ป. 146/2557</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin-top: 20px;"> <div style="text-align: center;"> <p>บริษัท เอ จำกัด</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>บริษัท บี จำกัด</p> </div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> <p>บริษัท บี นำเงินเพิ่มทุนจ่ายชำระคืนหนี้การค้าแก่บริษัท เอ จำกัด</p> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> <p>เพิ่มเงินลงทุนในบริษัท บี จำกัด</p> </div> <p style="text-align: center; margin-top: 10px;">เกิดผลขาดทุนของเงินลงทุนจากการเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืนภายหลังการเลิกกิจการของลูกหนี้</p>

การปลดหนี้ที่เกิดจากเงินให้กู้ยืมแก่บริษัท ปี จำกัด	
ปลดหนี้โดยตรง	ปลดหนี้ทางอ้อม
<p>บริษัท เอ ไม่สามารถบันทึกการปลดหนี้เงินให้กู้ยืมเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีได้ ทั้งจำนวนในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล เพราะเสมือนเป็นการให้เปล่า โดยไม่มีสิ่งตอบแทน และไม่อาจเข้าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดทางกฎหมายในการตัดจำหน่ายหนี้สูญเป็นรายจ่ายทางภาษีอากรตามกฎหมายมาตรา 186 (พ.ศ. 2534) ได้</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>บริษัท เอ จำกัด</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>บริษัท บี จำกัด</p> </div> </div> <p style="text-align: center; margin-top: 20px;">← บริษัท เอ ปลดหนี้เงินให้กู้ยืมแก่บริษัท บี จำกัด</p> <p style="text-align: center; margin-top: 20px;">เกิดรายจ่ายจากการปลดหนี้เงินให้กู้ยืมแก่บริษัท บี จำกัด</p>	<p>บริษัท เอ สามารถนำผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้เงินให้กู้ยืมภายหลังจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้มาถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้ เนื่องจากไม่ได้มีหลักเกณฑ์หรือประกาศกำหนดเกี่ยวกับกรณีของหนี้ที่เกิดจากเงินให้กู้ยืม</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>บริษัท เอ จำกัด</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>บริษัท บี จำกัด</p> </div> </div> <p style="text-align: center; margin-top: 20px;">บริษัท บี นำเงินเพิ่มทุนจ่ายชำระคืนหนี้เงินกู้ยืมแก่บริษัท เอ จำกัด</p> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <p>เพิ่มเงินลงทุน ในบริษัท บี จำกัด</p> </div> <p style="text-align: center; margin-top: 20px;">เกิดผลขาดทุนของเงินลงทุนจากการเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืน ภายหลังจากการเลิกกิจการของลูกหนี้</p>

4.3 ข้อพิจารณาในแนวทางปฏิบัติในการรับรู้รายจ่ายผลขาดทุนของเงินลงทุนจากการเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเลิกกิจการของลูกหนี้

เมื่อวิเคราะห์ถึงแนวปฏิบัติในการรับรู้รายจ่ายผลขาดทุนของเงินลงทุนจากการเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเลิกกิจการของลูกหนี้ทั้ง 2 แนวทางดังกล่าวจะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์หลักของการปลดหนี้ผ่านการเพิ่มเงินลงทุนในกิจการของลูกหนี้นั้นไม่ได้มีความแตกต่างกันคือหนี้ที่เกิดจากการค้าและหนี้ที่เกิดจากเงินกู้ยืมเป็นหนี้ที่เกิดจากบริษัท เอ จำกัดเช่นเดียวกัน แต่ในส่วนของเงินให้กู้ยืมระหว่างบริษัทจำกัดนั้นไม่ได้มีคำสั่งประกาศบังคับชัดเจน ดังนั้นบริษัท เอ จำกัด จึงสามารถเลือกนำผลขาดทุนของเงินลงทุนจากการเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืนจากบริษัทลูกหนี้เพื่อนำไปชำระหนี้ให้กู้ยืมระหว่างกัน มาถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้แทนที่จะปลดหนี้ให้แก่นักโดยตรงซึ่งไม่สามารถนำมาลงเป็นรายจ่ายได้ ซึ่งถือเป็นการหลีกเลี่ยงภาษี (Tax Avoidance) อย่างหนึ่งของบริษัท เอ โดยการวางแผนที่จะรับรู้รายจ่ายที่สูงเพื่อจะได้เสียภาษีในจำนวนที่น้อยลงได้

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เมื่อได้ศึกษาแนวทางปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางกฎหมายและหลักการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการเลิกกิจการของบริษัทจำกัด พร้อมทั้งวิเคราะห์ปัญหาการรับรู้รายจ่ายผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนภายหลังการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้ ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มทุนให้แก่กิจการของลูกหนี้เพื่อนำมาชำระหนี้ให้กับบริษัทผู้ลงทุนเอง ทั้งในกรณีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาชำระหนี้การค้าและหนี้เงินให้กู้ยืมระหว่างกัน ผู้วิจัยขอสรุปผลของการศึกษาพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 บทสรุป

การดำเนินธุรกิจในรูปแบบของเครือบริษัทหรือกลุ่มบริษัทนั้น มักมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อต้องการความมั่นคงของโครงสร้างภายในกลุ่มบริษัท รวมไปถึงประโยชน์ในด้านต่างๆ ที่จะได้รับด้วยทั้งด้านการจัดการความเสี่ยงทางการเงิน การให้ความช่วยเหลือทางการเงินกับบริษัทในเครือ เช่น การขยายระยะเวลาการชำระเงิน การให้เงินกู้ยืมกับบริษัทในเครือหรือการเข้าค้ำประกันเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินให้กับบริษัทในเครือ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจที่มีเป้าหมายเพื่อให้ธุรกิจมีสภาพคล่อง และสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น อย่างไรก็ตาม การที่บริษัทจำกัดยังสามารถเลือกใช้แนวปฏิบัติในบางรูปแบบ เพื่อพยายามที่จะลดภาระภาษีให้ต่ำลงหรือการหลีกเลี่ยงภาษี โดยไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการถูกจัดเก็บภาษี เช่น การจัดเก็บภาษีเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมต่อการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีซึ่งผู้เสียภาษีควรมีความสนใจและยอมรับในการเสียภาษีนั้น

จากคำสั่งกรมสรรพากรเกี่ยวกับการตัดมูลค่าหุ้นเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้ ซึ่งบริษัทไม่สามารถรับรู้ผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้ภายหลังจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้เป็นรายจ่ายทางภาษีอากรได้ มีการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับหนี้ที่จะต้องเป็นหนี้ระหว่างกันที่สามารถกระทำการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ได้ คือต้องเป็นหนี้จากการประกอบกิจการหรือเนื่องจากการประกอบกิจการ หรือหนี้ที่ได้อบรมเป็นเงินได้ใน การคำนวณกำไรสุทธิแล้ว ซึ่งยังไม่มีข้อความชัดเจนครอบคลุมสำหรับหนี้ประเภทอื่น และเมื่อได้ทำการเปรียบเทียบกับแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรเกี่ยวกับการปลดหนี้ให้แก่บริษัทจำกัด จะเห็นได้ว่าหนี้ประเภทอื่นที่ไม่เข้าเงื่อนไขในการจำหน่ายหนี้สูญตามมาตรา 65 ทวิ (9) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ 186 (พ.ศ. 2534) เช่น หนี้ที่เกิดจากเงินให้กู้ยืมระหว่างกัน ไม่สามารถรับรู้เป็นรายจ่ายทางภาษีอากรได้หากทำการปลดหนี้โดยตรง เพราะกิจการไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการทำธุรกิจการให้กู้ยืมเงินเป็นปกติ ดังนั้นเมื่อเกิดผลขาดทุนจากการปลดหนี้เงินให้

กั๊ยมดังกล่าวจึงไม่ถือเป็นผลเสียหายอันเนื่องมาจากการประกอบกิจการจึงต้องห้ามนำมาลงเป็นรายจ่ายทางภาษีอากรตามมาตรา 65 ตี (13) แห่งประมวลรัษฎากร แต่ถ้าหากบริษัทจำกัดเลือกวางแผนหลีกเลี่ยงภาษีโดยการใช้วิธีการเพิ่มทุนให้แก่บริษัทลูกหนึ่งซึ่งเป็นบริษัทในเครือเดียวกันเพื่อนำเงินทุนมาชำระหนี้เงินกั๊ยมแก่ตนเองก่อนโดยอ้างว่าเพราะบริษัทลูกหนึ่งมีหนี้สินค้างชำระกับบริษัทผู้ให้กั๊ยมและไม่สามารถนำเงินมาชำระกับบริษัทผู้ได้จึงทำไปเพื่อให้บริษัทลูกหนึ่งมีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจการต่อไป และต่อมาภายหลังเกิดผลขาดทุนจากเงินลงทุนดังกล่าวจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนึ่ง บริษัทผู้ให้กั๊ยมสามารถนำรายจ่ายผลขาดทุนของเงินลงทุนจากการเพิ่มทุนมารับรู้เป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิทางภาษีอากรได้เนื่องจากการเพิ่มทุนนั้นเป็นไปเพื่อการลงทุนหาผลประโยชน์จากการดำเนินกิจการของบริษัทลูกหนึ่งถือเป็นผลขาดทุนเนื่องจากการประกอบกิจการของบริษัทซึ่งไม่ต้องห้ามลงเป็นรายจ่ายตามมาตรา 65 ตี (12) และ (13) ได้ทั้งที่ผู้ให้กั๊ยมเองทราบโดยนัยแล้วว่าบริษัทลูกหนึ่งนั้นอาจไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ทำให้บริษัทจำกัดผู้ให้กั๊ยมซึ่งมีหน้าที่เสียภาษีเกิดความพยายามใช้ช่องทางในการหลีกเลี่ยงภาษีจากผลของหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่ไม่ได้มีการประกาศบังคับใช้อย่างชัดเจนเพื่อประโยชน์ต่อกลุ่มบริษัทเอง ซึ่งส่งผลต่อความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีอากร ทำให้รัฐบาลสูญเสียรายได้ในการนำไปพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางที่จะกล่าวต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรู้ผลขาดทุนของเงินลงทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเพิ่มทุนเพื่อชำระหนี้เงินให้กู้ยืมของบริษัทในเครือเดียวกันภายหลังจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้ในปัจจุบันยังคงเอื้ออำนวยให้บริษัทใช้ช่องโหว่ของกฎหมาย ทำการหลีกเลี่ยงภาษีอากรเพื่อให้กิจการมีภาระภาษีน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ดังนั้นเพื่อให้แนวทางปฏิบัติมีความเสมอภาคและเหมาะสม จึงได้นำเสนอแนวทางมาปรับใช้ดังนี้

1. เพิ่มข้อกำหนดและเงื่อนไขให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นสำหรับหลักเกณฑ์ในการห้ามลงรายจ่ายผลขาดทุนจากเงินเพิ่มทุนเพื่อนำมาชำระหนี้ภายหลังจากการเลิกกิจการ โดยหนี้ดังกล่าวไม่ควรถูกจำกัดเพียงแค่นั้นที่สามารถระงับการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้เท่านั้น แต่ควรครอบคลุมหนี้ระหว่างกันอื่นๆ เช่น หนี้เงินให้กู้ยืม เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีอากรของบริษัทในเครือเดียวกันที่อาจเกิดขึ้น

2. ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องของบริษัทที่ได้รับการเพิ่มทุนให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น หากผลขาดทุนของเงินลงทุนจากการเพิ่มทุนเกิดขึ้นเนื่องจากบริษัทมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากการดำเนินกิจการของบริษัทที่ไปลงทุนนั้นจริง ก่อนที่จะเลิกกิจการ ซึ่งโดยปกติสามารถพิสูจน์ได้ยากและอาจต้องพิจารณาเป็นกรณีไป เช่น ภายหลังจากการได้รับเงินลงทุนเพิ่มแล้ว บริษัทผู้รับเงินลงทุนจะต้องมีความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่องเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมเพียงพอภายหลังจากที่ได้รับเงินลงทุนเพิ่มเติม โดยมีการจัดทำและเสนอแผนการบริหารทางการเงินระยะสั้นหรือระยะยาว ซึ่งจะช่วยให้เชื่อได้ว่ากิจการมีความตั้งใจที่จะดำรงอยู่ต่อไป และไม่มีแผนที่จะเลิกกิจการในอนาคตอันใกล้ ดังนั้นเมื่อเกิดผลขาดทุนของเงินลงทุนจากการเพิ่มทุนในภายหลังจะถือเป็นรายจ่ายซึ่งเกิดขึ้นเพื่อหากำไรหรือเพื่อกิจการ ซึ่งไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ทวิ (13) แห่งประมวลรัษฎากรได้ ทำนองเดียวกับ เงื่อนไขของการรับรู้รายได้เงินปันผลตามมาตรา 65 ทวิ (10) ที่กำหนดให้ต้องมีการถือหุ้นไว้ไม่น้อยกว่า 3 เดือนก่อนและหลังวันที่มีเงินได้จากเงินปันผล แต่ถ้าหากบริษัทผู้รับเงินลงทุนได้เลิกกิจการก่อนระยะเวลาที่กำหนด อาจเป็นเหตุให้พิจารณาได้ว่า การเพิ่มเงินลงทุนนั้นบริษัทตั้งใจที่จะวางแผนภาษีเพื่อหลีกเลี่ยงการชำระภาษี และทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้

3. ความเพียงพอและน่าเชื่อถือของหลักฐานในการรับรู้ผลขาดทุนของเงินลงทุนจากการเพิ่มทุนซึ่งจะต้องพิจารณาถึงลักษณะของรายจ่าย หลักเกณฑ์ วิธีการจ่าย เอกสารหลักฐานต่างๆ ที่สามารถพิสูจน์ได้ว่ากิจการที่บริษัทไปลงทุนนั้นประสบผลขาดทุนอย่างต่อเนื่องนั้นเกิดจากการดำเนินงานอันเป็นปกติของกิจการ และไม่อาจฟื้นฟูกลับคืนมาได้จริง ไม่ได้เกิดจากการวางแผน

เพื่อผลประโยชน์ภายใน เช่น บริษัทลูกหนี้ที่ไปลงทุนขาดเงินหมุนเวียนในการดำเนินกิจการ เนื่องจากได้ทำการปล่อยกู้ให้แก่กรรมการบริษัท

บริษัทควรดำเนินกิจการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งเป็นหลักการบริหาร ภาษีที่ดีที่นำมาใช้แล้วย่อมทำให้เกิดความเข้มแข็ง มั่นคงต่อบริษัท และทำให้เกิดความเชื่อถือจาก ผู้มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งนี้จะต้องดำเนินไปอย่างถูกต้อง และคำนึงถึงประโยชน์ ของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม มีความโปร่งใส (Transparency) คือมีขั้นตอนที่ชัดเจนและ มีการเปิดเผยข้อมูลที่สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งควรปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอทั้งบริษัทผู้ลงทุนและบริษัท ผู้รับการลงทุน เพื่อเป็นการลดการหลีกเลี่ยงภาษีอากร และรัฐจะสามารถจัดเก็บภาษีเพื่อนำไปใช้ ในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคตได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

บรรณานุกรม

หนังสือและวารสาร

พินิจ ทิพย์มณี. หุ้นส่วนและบริษัท. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2558.

ไพจิตร โรจนวานิช, ชุมพร เสนไสย และสาโรช ทองประคำ. คำอธิบายประมวลรัษฎากร ภาษีสรรพากร. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ็น วาย ซี แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2553.

ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. กฎหมายภาษีอากร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ที.เค.เอส.สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2556.

ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม. คำสอนวิชากฎหมายภาษีอากร. กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2559.

อรรพรรณ วานิชชีวะ และภูษิต วงศ์หล่อสายชล, “ความแตกต่างในการจำหน่ายหนี้สูญตามหลักการบัญชีกับหลักเกณฑ์ทางภาษีอากร”, วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ. ปีที่ 3 ฉบับที่ 4, ตุลาคม – ธันวาคม 2556

โสภณ รัตนการ. คำอธิบาย กฎหมายลักษณะหนี้. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2543.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. ข้อมูลการจดทะเบียนนิติบุคคล ปี พ.ศ.2560 [ออนไลน์].

แหล่งที่มา:http://www.dbd.go.th/download/document_file/Statistic/2560/H26/H26_2017.pdf [29 มกราคม 2561]

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. บริษัทเงินทุน...นักลงทุนต้องทำอะไร [ออนไลน์].

แหล่งที่มา:https://www.set.or.th/set/education/html.do?name=decode_strategy_invest_29&innerMenuId=19 [2 กุมภาพันธ์ 2561]

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. การชำระบัญชีและการจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีของบริษัท [ออนไลน์].

แหล่งที่มา:http://www.dbd.go.th/download/downloads/03_boj/intro_step_bj_liquidate.pdf [4 กุมภาพันธ์ 2561]

ภาคผนวก

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 101 เรื่อง หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ (ฉบับที่ 11 เดิม)

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 101

เรื่อง

หนี้สงสัยจะสูญ และหนี้สูญ

คำแถลงการณ์

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ได้มีการเปลี่ยนเฉพาะเลขระบุฉบับมาตรฐาน จากมาตรฐานการบัญชี ฉบับ 11 เป็น มาตรฐานการบัญชี ฉบับ 101 โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระแต่อย่างใด

คำนิยาม

4. คำศัพท์ที่ไว้ในแถลงการณ์ฉบับนี้มีความหมายโดยเฉพาะดังต่อไปนี้
- “ลูกหนี้การค้า” หมายถึง ลูกหนี้ที่เกิดจากการดำเนินการค้าตามปกติของธุรกิจ และจะมีข้อบัญญัติแตกต่างกันได้ตามประเภทของธุรกิจ เช่น ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ หมายถึง บัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ กิจการประกันภัย หมายถึง บัญชีเบี้ยประกันภัยค้างรับ เงินค้างรับเกี่ยวกับการประกันต่อ และเงินให้กู้ยืม
- “ลูกหนี้อื่น” หมายถึง ลูกหนี้ที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินการค้าตามปกติของธุรกิจ
 เช่น – ลูกหนี้และเงินให้กู้ยืมแก่กรรมการและลูกจ้าง
 – เงินให้กู้ยืมแก่บริษัทในเครือและบริษัทร่วม
 – รายได้อื่นค้างรับ
- “หนี้สูญ” หมายถึง ลูกหนี้ที่ได้ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้ว แต่ไม่ได้รับชำระหนี้และได้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชี
- “หนี้สงสัยจะสูญ” หมายถึง ลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ และถือเป็นค่าใช้จ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

“ค่าเผื่อนี้สูญ” หรือ
 “ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ”

หมายถึง จำนวนที่กันไว้สำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ และถือเป็นบัญชี
 ปรับมูลค่าที่ดิ่งขึ้นเพื่อแสดงเป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้ในงบการเงิน
 เพื่อให้คงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิของลูกหนี้ที่คาดหมายว่าจะเก็บได้

ข้ออภิปราย

5. ในสภาพความเป็นจริงทางธุรกิจ แม้ลูกหนี้โดยส่วนใหญ่จะชำระหนี้เมื่อถึงกำหนด หรือตามที่คาดหมายไว้ แต่ก็มักมีกรณีที่ลูกหนี้บางรายไม่ชำระหนี้ และในทางปฏิบัติจะไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าลูกหนี้รายใดจะไม่ชำระหนี้จนกว่าจะถึงกำหนดชำระหรือได้มีการทวงถามจนถึงที่สุดแล้ว ทำให้มูลค่าของลูกหนี้ที่จะแสดงในงบการเงินมีจำนวนสูงกว่าความเป็นจริง ดังนั้นจึงต้องมีการประมาณจำนวนหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ขึ้นจำนวนหนึ่งกันไว้เป็นค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญซึ่งมีลักษณะเป็นบัญชีปรับมูลค่า นำไปหักลบบัญชีลูกหนี้ เพื่อให้แสดงมูลค่าสุทธิที่ใกล้เคียงกับมูลค่าตามความเป็นจริง

6. การบันทึกลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ มีวิธีปฏิบัติโดยทั่วไป 2 วิธี คือ

6.1 ไม่บันทึกรายการจนกว่าในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีลูกหนี้สูญจริง จึงบันทึกเป็นผลเสียหายในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น โดยการเดบิตบัญชีหนี้สูญซึ่งเป็นบัญชีค่าใช้จ่าย และเครดิตบัญชีลูกหนี้วิธีนี้เรียกว่า วิธีตัดจำหน่ายโดยตรง

6.2 ประมาณจำนวนหนี้ที่คาดว่าจะเก็บไม่ได้ โดยคำนวณจากยอดขายหรือจากยอดลูกหนี้ แล้วบันทึกจำนวนที่ประมาณขึ้นนั้น โดยเดบิตบัญชีหนี้สงสัยจะสูญ ซึ่งเป็นบัญชีค่าใช้จ่าย และเครดิตบัญชีปรับมูลค่าลูกหนี้ คือ บัญชีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ รายการนี้ทำในรอบระยะเวลาบัญชีที่บันทึกการขาย วิธีนี้เรียกว่า วิธีตั้งค่าเผื่อ

ในทางปฏิบัติวิธีตัดจำหน่ายโดยตรง เป็นวิธีที่ง่ายและสะดวก แต่มีข้อบกพร่องที่ไม่เป็นไปตามหลักทฤษฎีว่าด้วยการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับรายได้ของรอบระยะเวลาบัญชีอีกทั้งมูลค่าของลูกหนี้ที่แสดงในงบดุลก็มีได้อยู่ในมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับจริง วิธีนี้จึงเป็นวิธีที่ไม่เป็นที่ยอมรับ เว้นแต่ว่าหนี้ที่คาดว่าจะเก็บไม่ได้มีจำนวนที่ไม่มีนัยสำคัญ

วิธีตั้งค่าเผื่อ เป็นวิธีที่ถูกต้องตามหลักการบัญชีว่าด้วยการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับรายได้ของรอบระยะเวลาบัญชี และบัญชีลูกหนี้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี จะแสดงในมูลค่าที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แม้ว่าวิธีนี้จะต้องมีการประมาณจำนวนหนี้สงสัยจะสูญขึ้นก็ตาม การประมาณอาจจะทำได้โดยอาศัยประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต สภาพของตลาดในปัจจุบันและการวิเคราะห์ยอดลูกหนี้ค้างชำระ

เนื่องจากจำนวนเงินของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บไม่ได้มีลักษณะเป็นผลเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น วิธีตั้งค่าเผื่อจะเป็นวิธีที่เหมาะสมก็ต่อเมื่ออยู่ในสภาพการณ์ที่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ทรัพย์สินจะมีมูลค่าลดลงและผลเสียหายนั้นสามารถประมาณได้โดยสมเหตุสมผล

วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ

7. วิธีที่นิยมใช้กันมีดังนี้

7.1 คำนวณเป็นร้อยละของยอดขาย วิธีนี้ กิจการจะต้องวิเคราะห์จากประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับจำนวนลูกหนี้ที่เก็บไม่ได้ เทียบเป็นอัตราส่วนกับยอดขาย คือ

- 7.1.1 จำนวนเป็นร้อยละของยอดขายรวม โดยถือว่าการขายเป็นรายการที่ก่อให้เกิดลูกหนี้และอัตราส่วนของการขายสัมพันธ์กับจำนวนหนี้ที่เก็บไม่ได้
- 7.1.2 จำนวนเป็นร้อยละของยอดขายเชื่อ โดยถือว่าการขายเชื่อสัมพันธ์โดยตรงกับลูกหนี้ ส่วนการขายเงินสดไม่ได้ก่อให้เกิดลูกหนี้แต่อย่างใด
- 7.2 จำนวนเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ โดยการวิเคราะห์จากประสบการณ์ที่ผ่าน ๆ มา กิจการจะสามารถประมาณอัตราร้อยละของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บไม่ได้ต่อยอดลูกหนี้ที่ค้างอยู่ได้ดังนี้
- 7.2.1 จำนวนเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ โดยถือว่าอัตราส่วนของจำนวนหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ทั้งหมดจะคงที่
- 7.2.2 จำนวนโดยการจัดกลุ่มลูกหนี้จำแนกตามอายุของหนี้ที่ค้างชำระ ลูกหนี้กลุ่มที่ค้างชำระนานจะนำมาคำนวณหาจำนวนหนี้สงสัยจะสูญด้วยอัตราร้อยละที่สูงกว่าลูกหนี้ที่เริ่มค้างชำระเกินกำหนด โดยถือว่าลูกหนี้ที่ค้างชำระนานจะมีโอกาสไม่ชำระหนี้มากกว่าลูกหนี้ที่เริ่มเกิดขึ้น
- 7.3 จำนวนโดยพิจารณาลูกหนี้แต่ละราย และจะรวมเฉพาะรายที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้เท่านั้นเป็นหนี้สงสัยจะสูญ วิธีนี้อาจจะกระทำได้ยากในทางธุรกิจที่มีลูกหนี้จำนวนมากราย

ลูกหนี้ที่จะนำมาพิจารณาหนี้สงสัยจะสูญ

8. แนวความคิดสำหรับลูกหนี้ที่จะนำมาพิจารณาหนี้สงสัยจะสูญมีสองแนวความคิด แนวความคิดแรกเห็นว่าลูกหนี้ที่จะนำมาพิจารณาควรพิจารณาเฉพาะลูกหนี้การค้าเท่านั้น โดยมีเหตุผลว่าลูกหนี้การค้าเป็นลูกหนี้ส่วนใหญ่ของกิจการและเกิดจากการดำเนินธุรกิจโดยตรงของกิจการ ในขณะที่ลูกหนี้อื่นมีจำนวนที่ไม่มากนักและไม่ได้อาศัยโดยตรงกับรายได้ที่เกิดขึ้นในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี การนำหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้อื่นไปถือเป็นค่าใช้จ่ายจะไม่สัมพันธ์กับรายได้ที่เกิดขึ้น อีกทั้งจะเป็นการยุ่งยากในการประมาณการหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้อื่นแต่ละรายซึ่งมีลักษณะไม่เหมือนกัน

อีกแนวความคิดหนึ่งเห็นว่า ลูกหนี้ที่จะนำมาพิจารณาหนี้สงสัยจะสูญควรพิจารณาลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น โดยมีเหตุผลว่าลูกหนี้อื่นก็มีโอกาสที่ไม่ชำระหนี้เช่นกัน ถ้าหากลูกหนี้อื่นไม่ชำระหนี้และไม่ได้ลดมูลค่าลงด้วยจำนวนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญแล้ว จะทำให้ลูกหนี้แสดงในงบการเงินด้วยมูลค่าที่สูงเกินกว่าที่จะได้รับชำระ

การตัดจำหน่ายหนี้สูญ

9. เมื่อมีการทวงถามหนี้จากลูกหนี้จนถึงที่สุดแล้ว ลูกหนี้ก็ยังไม่ชำระหนี้และกิจการได้มีการดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายภาษีอากรแล้ว ให้กิจการตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นสูญ โดย เดบิตบัญชีหนี้สูญและเครดิตบัญชีลูกหนี้ และในขณะเดียวกัน ก็ให้ลดจำนวนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญด้วยจำนวนเดียวกัน โดยเดบิตบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และเครดิตบัญชีหนี้สงสัยจะสูญ

10. ในกรณีที่กิจการต้องการตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นสูญ เมื่อคาดหมายได้ค่อนข้างแน่นอนว่าจะไม่ได้รับชำระหนี้และยังตัดจำหน่ายตามกฎหมายภาษีอากรไม่ได้ อาจจะเป็นการสมควรที่จะตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นสูญ โดยการลดจำนวนลูกหนี้ลงพร้อมกับจำนวนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ อย่างไรก็ตาม มีผู้โต้แย้งว่าถ้าไม่อาจตัดเป็นหนี้สูญได้อย่างแท้จริงแล้วก็ไม่ควรตัดจำหน่ายจากบัญชี ควรจะให้คงอยู่ที่บัญชีลูกหนี้และบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเช่นเดิม เพราะแม้จะคงอยู่ก็มิได้ทำให้ลูกหนี้สุทธิแสดงมูลค่าเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็มีผู้โต้แย้งว่าหากยังคงให้มีอยู่ในบัญชี และสะสมเป็นเวลานานจะทำให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติทางการบัญชี เพราะมีจำนวนมาก

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 105 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 105
เรื่อง
การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน
(ใช้แทนมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 และ 17)

คำแถลงการณ์

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ใช้แทนมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่อง การบัญชีสำหรับหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด และมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 เรื่อง การบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น โดยมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 25 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุน (IAS No. 25, “Accounting for Investments”) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด และมาตรฐานการบัญชีของสหรัฐอเมริกา ฉบับที่ 115 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนบางประเภท (SFAS No. 115, “Accounting for Certain Investments in Debt and Equity Securities”) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดและตราสารทุนในความต้องการของตลาด โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญไม่แตกต่างกัน ยกเว้น

1. มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่ครอบคลุมถึงการบัญชีสำหรับเงินลงทุนประเภทอื่นที่ไม่ใช่เงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน เช่น เงินลงทุนในอสังหาริมทรัพย์
2. มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ได้เพิ่มข้อกำหนดเกี่ยวกับการด้อยค่าของเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 39 เรื่อง การรับรู้และการวัดค่าเครื่องมือทางการเงิน (IAS No. 39, “Financial Instruments: Recognition and Measurement”)
3. มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดให้กิจการต้องใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเพียงวิธีเดียวในการคำนวณต้นทุนของเงินลงทุนชนิดเดียวกันที่กิจการจำหน่ายเพียงบางส่วน

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ได้มีการเปลี่ยนเฉพาะเลขระบุฉบับมาตรฐาน จากมาตรฐานการบัญชี ฉบับ 40 เป็น มาตรฐานการบัญชี ฉบับ 105 โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระแต่อย่างใด

คำนิยาม

3. คำศัพท์ที่ใช้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มีความหมายโดยเฉพาะ ดังนี้

เงินลงทุน	หมายถึง	สินทรัพย์ที่กิจการมีไว้เพื่อเพิ่มความมั่งคั่งให้กับกิจการไม่ว่าจะอยู่ในรูปของส่วนแบ่งที่จะได้รับ (เช่น ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล) ในรูปของราคาที่สูงขึ้น หรือในรูปของประโยชน์อย่างอื่นที่กิจการได้รับ (เช่น ประโยชน์ที่ได้รับจากความสัมพันธ์ทางการค้า) รายการต่อไปนี้ไม่ถือเป็นเงินลงทุน <ul style="list-style-type: none"> ก) สินค้าคงเหลือ ตามที่นิยามไว้ในมาตรฐานการบัญชีเรื่อง สินค้าคงเหลือ ข) ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่ไม่เป็นเงินลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ ตามที่นิยามไว้ในมาตรฐานการบัญชีเรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
เงินลงทุนชั่วคราว	หมายถึง	เงินลงทุนที่กิจการตั้งใจจะถือไว้ไม่เกิน 1 ปี เงินลงทุนชั่วคราวรวมถึง หลักทรัพย์เพื่อค้า หลักทรัพย์เพื่อขาย เงินลงทุนทั่วไป และตราสารหนี้ที่จะครบกำหนดภายใน 1 ปี
เงินลงทุนระยะยาว	หมายถึง	เงินลงทุนที่กิจการตั้งใจจะถือไว้เกิน 1 ปี เงินลงทุนระยะยาวรวมถึง ตราสารทุนที่จัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย เงินลงทุนทั่วไป ตราสารหนี้ที่จัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เพื่อขายและตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด
เงินลงทุนทั่วไป	หมายถึง	เงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดทำให้กิจการไม่สามารถจัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้าหรือหลักทรัพย์เพื่อขาย เงินลงทุนทั่วไปสามารถแยกประเภทเป็นเงินลงทุนชั่วคราวหรือเงินลงทุนระยะยาว

การด้อยค่าของเงินลงทุนทั่วไป

37. กิจการต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ เพื่อบันทึกการด้อยค่าของเงินลงทุนทั่วไป

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 (ปรับปรุง 2560) เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 (ปรับปรุง 2560)

เรื่อง

การด้อยค่าของสินทรัพย์

คำแถลงการณ์

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ ซึ่งเป็นฉบับปรับปรุงของคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชี ระหว่างประเทศที่สิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคม 2559 (IAS 36: Impairment of Assets (Bound volume 2017 Consolidated without early application))

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ มีการปรับปรุงจากฉบับปี 2559 โดยตัดบทนำทั้งหมดออก และปรับปรุงการอ้างอิงมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับอื่น

- 9 ณ วันสิ้นแต่ละรอบระยะเวลารายงาน กิจการต้องประเมินว่ามีข้อบ่งชี้ใดที่บ่งชี้ว่าสินทรัพย์ อาจเกิดการด้อยค่าหรือไม่ หากกิจการพบว่ามีข้อบ่งชี้ดังกล่าว กิจการต้องประมาณการ มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์นั้น
- 12 ในการประเมินว่ามีข้อบ่งชี้ใดที่บ่งชี้ว่าสินทรัพย์อาจเกิดการด้อยค่าหรือไม่ กิจการต้อง พิจารณาถึงข้อบ่งชี้ต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย

แหล่งข้อมูลภายนอก

- 12.1 มีข้อบ่งชี้ที่สังเกตได้ว่ามูลค่าของสินทรัพย์ลดลงอย่างมีนัยสำคัญในระหว่างงวด โดยมูลค่าที่ลดลงนั้นมากกว่าจำนวนที่คาดไว้ซึ่งเป็นผลจากเวลาที่ผ่านไปหรือจากการใช้งานตามปกติ
- 12.2 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อกิจการซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างงวด หรือจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางด้านเทคโนโลยี ตลาด เศรษฐกิจ หรือกฎหมาย ที่กิจการดำเนินการอยู่หรือการเปลี่ยนแปลงในตลาดของสินทรัพย์นั้น
- 12.3 อัตราดอกเบี้ยในตลาดหรืออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในตลาดอื่นเพิ่มขึ้นในระหว่างงวด และการเพิ่มขึ้นดังกล่าวมีแนวโน้มว่าจะมีผลกระทบต่ออัตราคิดลดที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าจากการใช้สินทรัพย์ และทำให้มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์นั้นลดลงอย่างมีสาระสำคัญ
- 12.4 มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์สุทธิของกิจการสูงกว่ามูลค่าตลาดของกิจการ

แหล่งข้อมูลภายใน

- 12.5 มีหลักฐานแสดงให้เห็นว่าสินทรัพย์ล้าสมัยหรือชำรุดเสียหายทางกายภาพ
- 12.6 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับขอบเขตหรือลักษณะที่กิจการใช้หรือคาดว่าจะใช้สินทรัพย์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อกิจการในระหว่างงวด หรือคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวรวมถึงการที่สินทรัพย์ไม่ได้ใช้งาน แผนที่จะยกเลิกหรือปรับโครงสร้างการดำเนินงานที่มีสินทรัพย์นั้นรวมอยู่ด้วย หรือแผนที่จะจำหน่ายสินทรัพย์ก่อนกำหนดเวลาที่คาดไว้ และการประเมินอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์จากอายุการใช้ประโยชน์ที่ไม่ทราบแน่นอนเป็นอายุการใช้ประโยชน์ที่ทราบแน่นอน²
- 12.7 มีหลักฐานจากรายงานภายในซึ่งบ่งชี้ว่าผลการปฏิบัติงานเชิงเศรษฐกิจของสินทรัพย์ได้ลดลงหรือจะลดลงกว่าที่คาดไว้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

หมวด ๔ บริษัทจำกัด

ส่วนที่ ๓ สภาพและการตั้งบริษัทจำกัด

มาตรา ๓๐๙๖^{๕๕} อันว่าบริษัทจำกัดนั้น คือบริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน โดยผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ

^{๕๕} มาตรา ๓๐๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๓๕

ส่วนที่ ๒ ปลดหนี้

มาตรา ๓๔๐ ถ้าเจ้าหนี้แสดงเจตนาต่อลูกหนี้ว่าจะปลดหนี้ให้ ท่านว่าหนี้นั้นก็เป็นอันระงับสิ้นไป

ถ้าหนี้มีหนังสือเป็นหลักฐาน การปลดหนี้ก็ต้องทำเป็นหนังสือด้วย หรือต้องเวนคืนเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งหนี้ให้แก่ลูกหนี้ หรือขีดฆ่าเอกสารนั้นเสีย

ส่วนที่ ๒
การเพิ่มทุนและลดทุน

มาตรา ๑๒๒๐ บริษัทจำกัดอาจเพิ่มทุนของบริษัทขึ้นได้ด้วยออกหุ้นใหม่โดยมติพิเศษของประชุมผู้ถือหุ้น

มาตรา ๑๒๒๑ บริษัทจำกัดจะออกหุ้นใหม่ให้เหมือนหนึ่งว่าได้ใช้เต็มค่าแล้ว หรือได้ใช้แต่บางส่วนแล้วด้วยอย่างอื่นนอกจากให้ใช้เป็นตัวเงินนั้นไม่ได้ เว้นแต่จะทำตามมติพิเศษของประชุมผู้ถือหุ้น

มาตรา ๑๒๒๒^{๖๕} บรรดาหุ้นที่ออกใหม่นั้น ต้องเสนอให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหลายตามส่วนจำนวนหุ้นซึ่งเขาถืออยู่

คำเสนอเช่นนี้ ต้องทำเป็นหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ถือหุ้นทุก ๆ คน ระบุจำนวนหุ้นให้ทราบว่าผู้นั้นชอบที่จะซื้อได้กี่หุ้น และให้กำหนดวันว่าถ้าพ้นวันนั้นไปมิได้มีคำสนองมาแล้วจะถือว่าเป็นอันไม่รับซื้อ

เมื่อวันที่กำหนดล่วงไปแล้วก็ดี หรือผู้ถือหุ้นได้บอกมาว่าไม่รับซื้อหุ้นนั้นก็ดี กรรมการจะเอาหุ้นเช่นนั้นขายให้แก่ผู้ถือหุ้นคนอื่นหรือจะรับซื้อไว้เองก็ได้

มาตรา ๑๒๒๓^{๖๖} หนังสือบอกกล่าวที่เสนอให้ผู้ถือหุ้นซื้อหุ้นใหม่นั้น ต้องลงวันเดือนปีและลายมือชื่อของกรรมการ

มาตรา ๑๒๒๔ บริษัทจำกัดจะลดทุนของบริษัทลงด้วยลดมูลค่าแต่ละหุ้น ๆ ให้

^{๖๕} มาตรา ๑๒๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๑

^{๖๖} มาตรา ๑๒๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๑๒๒๘ มติพิเศษซึ่งอนุญาตให้เพิ่มทุนหรือลดทุนนั้น บริษัทต้องจดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้ลงมตินั้น

ส่วนที่ ๘
เลิกบริษัทจำกัด

การนั้น	<p>มาตรา ๑๒๓๖ อันบริษัทจำกัดย่อมเลิกกันด้วยเหตุดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ</p> <p>(๑) ถ้าในข้อบังคับของบริษัทมีกำหนดกรณีอันใดเป็นเหตุที่จะเลิกกัน เมื่อมีกรณีนั้น</p> <p>(๒) ถ้าบริษัทได้ตั้งขึ้นไว้เฉพาะกำหนดกาลใด เมื่อสิ้นกำหนดกาลนั้น</p> <p>(๓) ถ้าบริษัทได้ตั้งขึ้นเฉพาะเพื่อทำการอย่างหนึ่งอย่างใดแต่อย่างเดียว เมื่อเสร็จ</p> <p>(๔) เมื่อมีมติพิเศษให้เลิก</p> <p>(๕) เมื่อบริษัทล้มละลาย</p>
หนึ่งเต็ม พื้นตัวได้	<p>มาตรา ๑๒๓๗ นอกจากนี้ศาลอาจสั่งให้เลิกบริษัทจำกัดด้วยเหตุต่อไปนี้ คือ</p> <p>(๑) ถ้าทำผิดในการยื่นรายงานประชุมตั้งบริษัท หรือทำผิดในการประชุมตั้งบริษัท</p> <p>(๒) ถ้าบริษัทไม่เริ่มทำการภายในปีหนึ่งนับแต่วันจดทะเบียน หรือหยุดทำการถึงปี</p> <p>(๓) ถ้าการค้าของบริษัททำไปก็มีแต่ขาดทุนอย่างเดียว และไม่มีทางหวังว่าจะกลับ</p> <p>(๔)^{๓๕} ถ้าจำนวนผู้ถือหุ้นลดน้อยลงจนเหลือไม่ถึงสามคน</p> <p>(๕)^{๓๖} เมื่อมีเหตุอันใดทำให้บริษัทนั้นเหลือวิสัยที่จะดำรงคงอยู่ต่อไปได้</p>
	<p>^{๓๕} มาตรา ๑๓๓๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์</p>
(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๑	
	<p>^{๓๖} มาตรา ๑๒๓๓ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์</p>
(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๑	
	<p>^{๓๖} มาตรา ๑๒๓๔ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์</p>
(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๑	
	<p>^{๓๖} มาตรา ๑๒๓๕ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์</p>
(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๑	
	<p>^{๓๖} มาตรา ๑๒๓๗ (๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและ</p>
พาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๑	

หมวด ๕
การชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน
ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด

มาตรา ๑๒๔๔ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด แม้จะได้เลิกกันแล้ว ก็ให้พึงถือว่ายังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

มาตรา ๑๒๕๔ ผู้ชำระบัญชีทั้งหลายย่อมมีอำนาจดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(๑) แก่ต่างว่าต่างในนามของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทในอรรถคดีพิพาทอันเป็นแพ่งหรืออาญาทั้งปวง และทำประนีประนอมยอมความ

(๒) ดำเนินกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามแต่จำเป็น เพื่อการชำระสะสางกิจการให้เสร็จไปด้วยดี

(๓) ขายทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

(๔) ทำการอย่างอื่น ๆ ตามแต่จำเป็น เพื่อชำระบัญชีให้เสร็จไปด้วยดี

ประมวลรัษฎากร

มาตรา 65 ตี รายการต่อไปนี้ ไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ

(1) เงินสำรองต่าง ๆ นอกจาก

(ก) เงินสำรองจากเบี้ยประกันภัยเพื่อสมทบทุนประกันชีวิตที่กันไว้ก่อนคำนวณกำไร เฉพาะส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 65 ของจำนวนเบี้ยประกันภัยที่ได้รับในรอบระยะเวลาบัญชีหลังจากหักเบี้ยประกันภัยซึ่งเอาประกันต่อออกแล้ว

ในกรณีต้องใช้เงินตามจำนวนซึ่งเอาประกันภัยสำหรับกรมธรรม์ประกันชีวิตรายใดไม่ว่าเต็มจำนวนหรือบางส่วน เงินที่ใช้ไปเฉพาะส่วนที่ไม่เกินเงินสำรองตามวรรคก่อนสำหรับกรมธรรม์ประกันชีวิตรายนั้น จะถือเป็นรายจ่ายไม่ได้

ในกรณีเลิกสัญญาตามกรมธรรม์ประกันชีวิตรายใด ให้นำเงินสำรองตามวรรคแรก จำนวนที่มีอยู่สำหรับกรมธรรม์ประกันชีวิตรายนั้น กลับมารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่เลิกสัญญา

(ข) เงินสำรองจากเบี้ยประกันภัยเพื่อสมทบทุนประกันภัยอื่นที่กันไว้ก่อนคำนวณกำไร เฉพาะส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 40 ของจำนวนเบี้ยประกันภัยที่ได้รับในรอบระยะเวลาบัญชีหลังจากหักเบี้ยประกันภัยซึ่งเอาประกันต่อออกแล้ว และเงินสำรองที่กันไว้ซึ่งจะต้องถือเป็นรายได้ในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีในรอบระยะเวลาบัญชีปีถัดไป

(ค) เงินสำรองที่กันไว้เป็นค่าเผื่อหนี้สูญหรือหนี้สงสัยจะสูญ สำหรับหนี้จากการให้สินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเออร์ได้กันไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์หรือกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เฉพาะส่วนที่ตั้งเพิ่มขึ้นจากเงินสำรองประเภทดังกล่าวที่ปรากฏในงบดุลของรอบระยะเวลาบัญชีก่อน

เงินสำรองส่วนที่ตั้งเพิ่มขึ้นตามวรรคหนึ่ง และได้นำมาถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิไปแล้วในรอบระยะเวลาบัญชีใด ต่อมาหากมีการตั้งเงินสำรองประเภทดังกล่าวลดลงให้นำเงินสำรองส่วนที่ตั้งลดลงซึ่งได้ถือเป็นรายจ่ายไปแล้วนั้น มารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่ตั้งเงินสำรองลดลงนั้น

(พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2540 ใช้บังคับสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มตั้งแต่ 1 ม.ค. 2540 เป็นต้นไป)

(12) ผลเสียหายอันอาจได้กลับคืน เนื่องจากการประกันหรือสัญญาคุ้มครองกันใดๆ หรือผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนๆ เว้นแต่ผลขาดทุนสุทธิ ยกมาไม่เกินห้าปีก่อนระยะเวลาบัญชีปีปัจจุบัน

(13) รายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายเพื่อหากำไรหรือเพื่อกิจการโดยเฉพาะ

มาตรา 39 ในหมวดนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

" บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในเครือเดียวกัน " หมายความว่า บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตั้งแต่สองนิติบุคคลขึ้นไปซึ่งมีความสัมพันธ์กันในลักษณะดังต่อไปนี้

(1) ผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนเกินกว่ากึ่งจำนวนผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนในนิติบุคคลหนึ่ง เป็นผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนเกินกว่ากึ่งจำนวนผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนในอีกนิติบุคคลหนึ่ง

(2) ผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนในนิติบุคคลหนึ่งมีมูลค่าเกินกว่าร้อยละห้าสิบของทุนทั้งหมด ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนในอีกนิติบุคคลหนึ่งมีมูลค่าเกินกว่าร้อยละห้าสิบของทุนทั้งหมด

(3) นิติบุคคลหนึ่งถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนในอีกนิติบุคคลหนึ่งเกินกว่าร้อยละห้าสิบของทุนทั้งหมด หรือ

(4) บุคคลเกินกว่ากึ่งจำนวนกรรมการหรือผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งมีอำนาจจัดการในนิติบุคคลหนึ่ง เป็นกรรมการหรือผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งมีอำนาจจัดการในอีกนิติบุคคลหนึ่ง

มาตรา 65 ทวิ การคำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิในส่วนนี้ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(9) การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ จะกระทำต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง แต่ถ้าได้รับชำระหนี้ในรอบระยะเวลาบัญชีใดให้นำมาคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

หนี้สูญรายได้ให้นำมาคำนวณเป็นรายได้แล้ว หากได้รับชำระในภายหลังก็มีให้นำมาคำนวณเป็นรายได้อีก

(พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2525 ใช้บังคับสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีเริ่มในหรือหลัง 1 ม.ค. 2526 เป็นต้นไป)

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๑๘๖ (พ.ศ. ๒๕๓๔)
ออกตามความในประมวลรัษฎากร
ว่าด้วยการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๑๓ และมาตรา ๖๕ ทวิ (๙) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๒๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘๑ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้

ข้อ ๒ การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้”

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๖๑ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ใช้บังคับ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ เป็นต้นไป)

ข้อ ๓ หนี้สูญที่จะจำหน่ายจากบัญชีลูกหนี้ต้องเป็นหนี้ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ต้องเป็นหนี้จากการประกอบกิจการหรือเนื่องจากการประกอบกิจการ หรือหนี้ที่ได้อรวมเป็นเงินได้ในการคำนวณกำไรสุทธิ ทั้งนี้ ไม่รวมหนี้ที่ผู้เป็น หรือเคยเป็นกรรมการหรือหุ้นส่วนผู้จัดการ เป็นลูกหนี้ ไม่ว่าจะหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนหรือในขณะที่ผู้เป็นเป็นกรรมการหรือหุ้นส่วนผู้จัดการ

(๒) ต้องเป็นหนี้ที่ยังไม่ขาดอายุความและมีหลักฐานโดยชัดแจ้งที่สามารถฟ้องลูกหนี้ได้

ข้อ ๔ การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ ในกรณีหนี้ของลูกหนี้แต่ละรายมีจำนวนเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้ติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ตามสมควรแก่กรณี โดยมีหลักฐานการติดตามทวงถามอย่างชัดแจ้งและไม่ได้รับชำระหนี้ โดยปรากฏว่า

(ก) ลูกหนี้ถึงแก่ความตาย เป็นคนสาบสูญ หรือมีหลักฐานว่าหายสาบสูญไป และไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้

(ข) ลูกหนี้เลิกกิจการ และมีหนี้ของเจ้าหนี้รายอื่นมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ อยู่ในลำดับก่อนเป็นจำนวนมากกว่าทรัพย์สินของลูกหนี้

(๒) ได้ดำเนินการฟ้องลูกหนี้ในคดีแพ่งหรือได้ยื่นคำขอเฉลี่ยหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องในคดีแพ่ง และในกรณีนั้น ๆ ได้มีคำสั่งบังคับหรือคำสั่งของศาลแล้วแต่ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้ หรือ

(๓) ได้ดำเนินการฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายหรือได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องในคดีล้มละลาย และในกรณีนั้น ๆ ได้มีการประนอมหนี้กับลูกหนี้โดยศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยกับการประนอมหนี้ นั้น หรือลูกหนี้ถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายและได้มีการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ครั้งแรกแล้ว

ข้อ ๕ การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ ในกรณีหนี้ของลูกหนี้แต่ละรายมีจำนวนไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ได้ดำเนินการตามข้อ ๔ (๑) แล้ว

(๒) ได้ดำเนินการฟ้องลูกหนี้ในคดีแพ่งและศาลได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนั้นแล้วหรือได้ยื่นคำขอเฉลี่ยหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องในคดีแพ่งและศาลได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนั้นแล้ว หรือ

(๓) ได้ดำเนินการฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายและศาลได้มีคำสั่งรับคำฟ้องนั้นแล้วหรือได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องในคดีล้มละลาย และศาลได้มีคำสั่งรับคำขอรับชำระหนี้ นั้นแล้ว

ในกรณีตาม (๒) หรือ (๓) กรรมการหรือหุ้นส่วนผู้จัดการของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้เป็นเจ้าหนี้ต้องมีคำสั่งอนุมัติให้จำหน่ายหนี้นั้นเป็นหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

ข้อ ๖ การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของธนาคาร หรือบริษัทเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ในกรณีหนี้ของลูกหนี้แต่ละรายมีจำนวนไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๔ หรือข้อ ๕ ถ้าปรากฏว่าได้มีหลักฐานการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ตามสมควรแก่กรณีแล้วแต่ไม่ได้รับชำระหนี้ และหากจะฟ้องลูกหนี้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายไม่คุ้มกับหนี้ที่จะได้รับชำระ

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับสำหรับการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลอื่นที่มีใช้ธนาคารหรือบริษัทเงินทุนดังกล่าว ในกรณีหนี้ของลูกหนี้แต่ละรายมีจำนวนไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทด้วย

ข้อ ๖ ทวิ การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของเจ้าหนี้ซึ่งเป็นสถาบันการเงินในส่วนของหนี้ที่เจ้าหนี้ดังกล่าวได้ปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ที่ได้กระทำตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นไป อัน

เนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๔ ข้อ ๕ หรือข้อ ๖

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า

- (๑) สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
- (๒) บริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์
- (๓) นิติบุคคลอื่นที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

“ลูกหนี้ของสถาบันการเงิน” ให้หมายความรวมถึงผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ด้วย”

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๒๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙) ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙)

ข้อ ๖ ตริ การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ในส่วนที่ได้ปลดหนี้หรือประนอมหนี้ให้ลูกหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ศาลได้มีคำสั่งเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๔ ข้อ ๕ หรือข้อ ๖”

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ใช้บังคับ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๑ เป็นต้นไป)

ข้อ ๖ จัตวา การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของเจ้าหนี้อื่น ในส่วนของหนี้ที่เจ้าหนีดังกล่าวได้ปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ในระหว่างวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ อันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของเจ้าหนี้อื่น ซึ่งได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยนำหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดมาใช้โดยอนุโลม ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๔ ข้อ ๕ หรือข้อ ๖

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า

- (๑) สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น
- (๒) สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
- (๓) บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทยตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย
- (๔) บริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์
- (๕) นิติบุคคลอื่นที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

“เจ้าหนี้อื่น” หมายความว่า เจ้าหนี้ที่มีใช้สถาบันการเงินซึ่งได้ดำเนินการเจรจาร่วมกับสถาบันการเงินในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้ และได้ทำความตกลงเป็นหนังสือร่วมกับเจ้าหนี้ซึ่งเป็นสถาบันการเงิน

“ลูกหนี้” หมายความว่า ลูกหนี้ของเจ้าหนี้อื่น ซึ่งเป็นลูกหนี้ของสถาบันการเงินด้วยและให้หมายความรวมถึงผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ด้วย”

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๐๖ (พ.ศ. ๒๕๕๗) ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗)

ข้อ ๖ เบญจ การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของสถาบันการเงินในส่วนของหนี้ที่เป็นลูกหนี้จัดชั้นสูญและลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญที่ได้กักเงินสำรองคร้อยละ ๑๐๐ ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด สำหรับหนี้ในส่วนที่ได้กักเงินสำรองไว้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุดในหรือหลังวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นต้นไป ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๔ ข้อ ๕ หรือข้อ ๖

การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของสถาบันการเงินในส่วนของหนี้ที่เป็นลูกหนี้จัดชั้นสูญและลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญที่ได้กักเงินสำรองคร้อยละ ๑๐๐ ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด สำหรับหนี้ในส่วนที่ได้กักเงินสำรองไว้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุดในหรือหลังวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ จนถึงรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุดในวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ โดย

(๑) ในส่วนของหนี้ที่ได้กักเงินสำรองไว้และได้ถือเป็นรายการจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิไปแล้วในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น ให้จำหน่ายหนี้สูญออกจากบัญชีลูกหนี้ได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๔ ข้อ ๕ หรือข้อ ๖

(๒) ในส่วนของหนี้ที่ได้กักเงินสำรองไว้แต่ไม่อาจถือเป็นรายการจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นได้ การจำหน่ายหนี้สูญออกจากบัญชีลูกหนี้ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๔ ข้อ ๕ หรือข้อ ๖

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ใช้บังคับสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดในหรือหลังวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๒ เป็นต้นไป)

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า

(๑) ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์

(๒) บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

(๓) บริษัทบริหารสินทรัพย์ที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์หรือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงินถือหุ้นโดยตรงหรือโดยอ้อมเกินกว่าร้อยละ ๕๐ ของหุ้นทั้งหมดที่มีสิทธิออกเสียง ทั้งนี้ การถือหุ้นโดยอ้อมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด

(๔) นิติบุคคลอื่นที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี”

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒๕ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ใช้บังคับสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดในหรือหลังวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๒ เป็นต้นไป)

ข้อ ๖ ฉ การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของเจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงินในส่วนของหนี้ที่เจ้าหนี้ดังกล่าวได้ปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ที่ประสบกรณีพิบัติภัยในระหว่างวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ อันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์การปรับปรุง

โครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๔ ข้อ ๕ หรือข้อ ๖

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า

(๑) ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์

(๒) บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

(๓) บริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์

(๔) นิติบุคคลอื่นที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

“ลูกหนี้ที่ประสบกรณีพิบัติภัย” หมายความว่า ลูกหนี้ซึ่งได้รับความเสียหายจากกรณีพิบัติภัย เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ในท้องที่จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระนอง และจังหวัดสตูล ที่ได้ลงทะเบียนกับศูนย์หรือหน่วยงานช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยของทางราชการ และให้หมายความรวมถึงผู้ค้ำประกันของลูกหนี้นั้นด้วย

ข้อ ๖ สัตต การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของเจ้าหนี้อื่น ในส่วนของหนี้ที่เจ้าหนี้นี้ดังกล่าวได้ปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ที่ประสบกรณีพิบัติภัยในระหว่างวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ อันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของเจ้าหนี้อื่น ซึ่งดำเนินการโดยนำหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดมาใช้โดยอนุโลม ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๔ ข้อ ๕ หรือข้อ ๖

“เจ้าหนี้อื่น” หมายความว่า เจ้าหนี้นี้มิใช่สถาบันการเงิน ซึ่งได้ดำเนินการเจรจาร่วมกับเจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงินในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้ที่ประสบกรณีพิบัติภัยและได้ทำความตกลงเป็นหนังสือร่วมกับเจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงิน

“ลูกหนี้ที่ประสบกรณีพิบัติภัย” หมายความว่า ลูกหนี้ซึ่งได้รับความเสียหายจากกรณีพิบัติภัย เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ในท้องที่จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระนอง และจังหวัดสตูล ที่ได้ลงทะเบียนกับศูนย์หรือหน่วยงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยของทางราชการ และให้หมายความรวมถึงผู้ค้ำประกันของลูกหนี้นั้นด้วย

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า

(๑) ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์

(๒) ธนาคารออมสินตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารออมสิน

(๓) บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทยตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย

(๔) บริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน

(๕) บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

(๖) บริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์

(๗) สถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

(๘) นิติบุคคลอื่นที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี”

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๖๑ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ใช้บังคับ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ เป็นต้นไป)

ข้อ ๖ อัญญา การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของเจ้าหนี้ซึ่งเป็นสถาบันการเงิน ในส่วนของหนี้ที่เจ้าหนี้ดังกล่าวได้ปลดหนี้ให้แก่เกษตรกร ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๔ ข้อ ๕ หรือข้อ ๖ ทั้งนี้ สำหรับการปลดหนี้ที่ได้กระทำตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นต้นไป

“เกษตรกร” หมายความว่า เกษตรกรตามที่กฎหมายว่าด้วยกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรกำหนด

“คณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร”

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๖๒ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ใช้บังคับ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๙ เป็นต้นไป)

ข้อ ๖ นว การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของเจ้าหนี้ ซึ่งเป็นผู้ขายสินค้า หรือผู้ฝากขายสินค้ากับลูกหนี้ และสินค้านั้นได้ถูกเพลิงไหม้หรือได้รับความเสียหายจากหรือเนื่องมาจากการเกิดเพลิงไหม้จนไม่สามารถนำไปขายต่อได้ โดยเจ้าหนี้ยังมิได้รับชำระเงินค่าสินค้า และเจ้าหนี้ได้ปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ภายหลังจากสินค้าถูกเพลิงไหม้หรือได้มีการทำลายสินค้านั้น ให้กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๔ ข้อ ๕ หรือข้อ ๖ ทั้งนี้ เจ้าหนี้ดังกล่าวจะต้องนำรายได้ที่ได้ออกจากการขายสินค้าหรือการฝากขายสินค้านั้นไปรวมคำนวณเป็นรายได้ในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลแล้ว

“ลูกหนี้” หมายความว่า ลูกหนี้ซึ่งเป็นผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับฝากขายสินค้าที่มีสถานประกอบการขายสินค้านั้นตั้งอยู่ในบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้อันเนื่องมาจากการชุมนุมทางการเมืองระหว่างวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓”

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๘๔ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ใช้บังคับ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป)

ข้อ ๖ ทศ การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัยของเจ้าหนี้ซึ่งเป็นสถาบันการเงิน ใน ส่วนของหนี้ที่เจ้าหนี้ดังกล่าวได้ปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัย อันเนื่องมาจากการปรับปรุง โครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัยที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ประกาศกำหนด และได้ทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ทั้งนี้ เฉพาะการปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้าง หนี้ที่ ได้กระทำในระหว่างวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ กระทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๔ ข้อ ๕ หรือข้อ ๖

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า

- (๑) สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
- (๒) บริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์
- (๓) บริษัทที่ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบัน การเงิน
- (๔) บริษัทที่ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินตาม กฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(๕) นิติบุคคลอื่นที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

“ลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัย” หมายความว่า ลูกหนี้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย ซึ่งเป็นไป ตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศ กำหนด และให้หมายความรวมถึงผู้ค้าประกันของลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัยด้วย”

ข้อ ๖ เอกาทศ เอกาทศ การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัยของเจ้าหนี้อื่น ในส่วน ของหนี้ที่เจ้าหนี้ดังกล่าวได้ปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัย อันเนื่องมาจากการปรับปรุง โครงสร้างหนี้ของเจ้าหนี้อื่นซึ่งได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยนำหลักเกณฑ์การปรับปรุง โครงสร้างหนี้ลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดมาใช้โดยอนุโลม และ ได้ทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ทั้งนี้ เฉพาะการปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ ได้กระทำใน ะหว่างวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้กระทำได้โดยไม่ต้อง ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๔ ข้อ ๕ หรือข้อ ๖

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า

- (๑) สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น
- (๒) สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
- (๓) บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทยตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย
- (๔) บริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์

(๕) บริษัทที่ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่มิใช่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(๖) บริษัทที่ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มิใช่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(๗) นิติบุคคลอื่นที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

“เจ้าหนี้อื่น” หมายความว่า เจ้าหนี้ที่มิใช่สถาบันการเงิน ซึ่งได้ดำเนินการเจรจาร่วมกับสถาบันการเงินในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัย และได้ทำความตกลงเป็นหนังสือร่วมกับเจ้าหนี้ซึ่งเป็นสถาบันการเงิน

“ลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัย” หมายความว่า ลูกหนี้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด

“ลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัยของเจ้าหนี้อื่น” หมายความว่า ลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัยของเจ้าหนี้อื่น ซึ่งเป็นลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัยของสถาบันการเงินด้วย และให้หมายความรวมถึงผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ที่ประสบอุทกภัยของเจ้าหนี้อื่นด้วย”

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๙๘ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ใช้บังคับ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นไป)

ข้อ ๗ หนี้ของลูกหนี้รายใดที่ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ครบถ้วนแล้วในรอบระยะเวลาบัญชีใด ให้จำหน่ายเป็นหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้และถือเป็นรายการจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น เว้นแต่กรณีตามข้อ ๕ (๒) และ (๓) ให้ถือเป็นรายการจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีที่ศาลได้มีคำสั่งรับคำฟ้อง คำขอเฉลี่ยหนี้ หรือคำขอรับชำระหนี้ กรณีตามข้อ ๖ ตรี ให้ถือเป็นรายการจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีที่ศาลได้มีคำสั่งเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ และกรณีตามข้อ ๖ นว ให้ถือเป็นรายการจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีที่เจ้าหนี้ซึ่งเป็นผู้ขายสินค้าหรือผู้ฝากขายสินค้าได้ปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ซึ่งเป็นผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับฝากขายสินค้า แล้วแต่กรณี”

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๙๔ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ใช้บังคับ วันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นไป)

ข้อ ๘ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุดลงในหรือหลังวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

วิระพงษ์ रामางกูร

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในการคำนวณกำไรสุทธิ เพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามมาตรา ๖๕ ทวิ (๙) แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุดลงในหรือหลังวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นต้นไป ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

(ร.จ. เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๙๔ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๔)

คำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.135/2551

คำสั่งกรมสรรพากร
ที่ ป. 135/2551

เรื่อง ภาษีเงิน ได้มีติดบุคคล กรณีการติดมูลค่าหุ้นเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเลิก
กิจการของบริษัทลูกหนึ่งมาถือเป็นรายจ่ายของบริษัท ซึ่งไม่ต้องห้าม
ตามมาตรา 65 ตรี (12) แห่งประมวลรัษฎากร

เพื่อให้เจ้าพนักงานสรรพากรถือเป็นแนวทาปฏิบัติในการตรวจสอบและแนะนำผู้เสียภาษีเงิน ได้มีติดบุคคล กรณีการติดมูลค่าหุ้นเพิ่ม
ทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนึ่งมาถือเป็นรายจ่ายของบริษัท ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (12) แห่งประมวลรัษฎากร กรม
สรรพากรจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ 1 บริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายของประเทศไทย และได้ถือหุ้นในบริษัทลูกหนึ่งไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของหุ้นทั้งหมดที่มีสิทธิออก
เสียงในบริษัทลูกหนึ่งตั้งแต่องค์ละบัญชีบริษัทลูกหนึ่งเนื่องกิจการเพิ่มทุนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินขอบริษัทลูกหนึ่ง

ข้อ 2 บริษัทลูกหนึ่งได้จัดการเพิ่มทุนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินขอบริษัทลูกหนึ่ง และบริษัทตามข้อ 1 จะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของบริษัทลูกหนึ่งและ
ต้องเป็นหนี้ที่ก่อระทำการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนึ่งได้ตามมาตรา 65 ตรี (9) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับกฎกระทรวงฉบับที่ 186 (พ.ศ.
2534) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนึ่ง

ข้อ 3 บริษัทลูกหนึ่งตั้งแต่องค์ละบัญชีกิจการและมีการชำระบัญชีภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 รอบระยะเวลาบัญชีนับแต่รอบระยะเวลาบัญชี
ที่บริษัทลูกหนึ่งทำการเพิ่มทุน

ข้อ 4 บริษัทตามข้อ 1 มีสิทธินำมูลค่าหุ้นเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืนจากบริษัทลูกหนึ่ง ซึ่งเป็นผลเสียหายจากการลงทุนมาถือเป็นรายจ่ายในการ
คำนวณกำไรสุทธิ เพื่อเสียภาษีเงิน ได้มีติดบุคคลในรอบระยะเวลาบัญชีกับบริษัทลูกหนึ่งตั้งแต่องค์ละบัญชีและถือเป็นรายจ่ายมีจำนวน ไม่เกิน
มูลค่าหนี้ขอบริษัทลูกหนึ่งที่มีต่อบริษัทตามข้อ 1 ณ วันเพิ่มทุน โดยบริษัทตามข้อ 1 จะต้องไม่ได้รับเงินได้เนื่องจากการประกันหรือสัญญาคุ้มครองกันใด ๆ
สำหรับผลเสียหายดังกล่าว ทั้งนี้ ตามมาตรา 65 ตรี (12) แห่งประมวลรัษฎากร

ข้อ 5 คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุดลงในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2551

ธานีต รุ่งน้อย
(นายธานีต รุ่งน้อย)
อธิบดีกรมสรรพากร

Last update : Tuesday, January 17, 2012

คำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.146/2557

คำสั่งกรมสรรพากร
ที่ ป. ๑๔๖/๒๕๕๗
เรื่อง ภาษีเงินได้นิติบุคคล กรณีการตัดมูลค่าหุ้นเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืน
จากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้มาถือเป็นรายจ่ายของบริษัท
ซึ่งไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๖๕ ตรี (๑๒) แห่งประมวลรัษฎากร

เพื่อให้เจ้าพนักงานสรรพากรถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบและแนะนำผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล
กรณีการตัดมูลค่าหุ้นเพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้มาถือเป็นรายจ่ายของบริษัท
ไม่ต้องห้าม
ตามมาตรา ๖๕ ตรี (๑๒) แห่งประมวลรัษฎากร กรมสรรพากรจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. ๑๓๕/๒๕๕๑ เรื่อง ภาษีเงินได้นิติบุคคล กรณีการตัดมูลค่าหุ้น
เพิ่มทุนที่ไม่ได้รับคืนจากการเลิกกิจการของบริษัทลูกหนี้มาถือเป็นรายจ่ายของบริษัท ซึ่งไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๖๕ ตรี
(๑๒) แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๒ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันแรกที่ลงในคำสั่งเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

สุทธิชัย สังขมณี
(นายสุทธิชัย สังขมณี)
อธิบดีกรมสรรพากร

Last update : Thursday, August 21, 2014

Navigator : อ้างอิง >ประมวลรัษฎากร >คำสั่ง กรมสรรพากร >ป.146/2557